

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Killar är världens bästa kön?

En studie av gymnasiekillars uppfattningar av maskulinitet.

Johanna Eklund, Martin Hansson Emelie Johansson

Examensarbete Lärarprogrammet LP01

Kurs: LAU 395 Examensarbete
Hanledare: Gabriella Strandstig
Examinator: Folke Johansson
Rapportnr: HT14-2490-01

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Killar är världens bästa kön? Gymnasiekillars uppfattningar av maskulinitet

Författare: Johanna Eklund Emelie Johansson Martin Hansson

Termin och år: HT 2014

Kursansvarig institution: LAU395: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Gabriella Sandstig

Examinator: Folke Johansson

Rapportnummer: HT14-2490-01

Nyckelord: Maskulinitet, genus, gymnasieskola

Vårt syfte är att undersöka gymnasiekillars uppfattningar av maskulinitet i en isolerad maskulin skolkontext. Studiens forskningsfrågor är var eleven uppfattar att denne hämtar sina förebilder i formandet av sin egen maskulinitet, vilka attribut som de uppfattar som maskulina samt om och i så fall hur de uppfattar en eventuell påverkan av skolan i formandet av maskulinitet. Metoden vi använder är kvalitativ intervjustudie av respondentkarraktär för att mäta gymnasiekillars uppfattningar av maskulinitet. Resultatet visar att gymnasiekillar uppfattar att det finns ett strängt hegemoniskt maskulinitetsideal mot vilket de måste förhålla sig till i en balansgång där de tvingas att avsäga sig feminina attribut, men även att de framlägger vikten av att i denna avvägning framstå att vara sig själv. Samtidigt avgränsar eleverna utrymmet för vilka attribut som är acceptabla för att uppfattas som manlig och inte böj, fikusaktig eller töntig. Det finns ett villkorat utrymme för vad som ingår i att vara sig själv. Eleverna framhåller även vikten av solidaritet mot andra, homogenitet inom gruppen och de maskulina praktikerna. De upplever även en viss påverkan från skolan samt premierar i skolan fordonsämnen och de maskulina praktikerna. Resultaten visar att det finns ett begränsat utrymme för både vilka kunskaper och praktiker som är acceptabla för unga killar. Den betydelse detta har för läraryrket är det är viktigt för lärare att ha förståelse för elevens livsvärld. Vi bidrar med en ny nyans på fältet men menar också att mer forskning behövs på ämnet maskulinitet i skolan samt att genuspedagogik bör ges större utrymme i en tid där skolan behöver fånga upp sjunkande studieresultat. I denna studie försöker vi ge skol- och genusforskningen ett nytt fokus med elevens uppfattning av maskulinitet i centrum.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Fordonsprogrammet	3
Tidigare forskning om maskulinitet i skolan	4
Problemformulering	8
Syfte	10
Forskningsfrågor	10
Teoretiskt ramverk	10
Kulturellt kapital	11
Respektabilitet	13
Hegemonisk maskulinitet.....	17
Kritik mot teorierna	20
Metod	20
Design	20
Alternativa metoder	21
Teoretisk mättnad	22
Validitet.....	23
Urval	24
Presentation av intervjupersonerna.....	26
Analys & Resultatredovisning	27
Disposition för analysen.....	27
Uppfattning av hegemonisk maskulinitet.....	28

Att vara sig själv och att passa in	31
Jag i relation till hegemonin.....	35
Maskulinitet och kroppen.....	36
Att inte vara bög.....	39
Utbildningens påverkan av maskuliniteten	40
Diskussion	48
Interdisciplinär relevans	48
Slutsats och återkoppling till tidigare forskning	44
Vidare forskning på området.....	47
Referenslista	51
Bilaga 1 - Intervjuguide	54

Inledning

När begreppet genusforskning först kommer på tapeten så tenderar tankarna hos många att vandra gentemot kvinnors kamp för jämställdhet och lika rättigheter.

Förväntningarna och mansidealen skapar oerhörda lidanden och hindrar dessutom män och kvinnor från att fullt ut utnyttja sin mänskliga potential.¹

Citatet ovan är hämtat ifrån Kvinnojouren och beskriver hur mansidealet inte bara påverkar kvinnor negativt utan även män. Det är med andra ord inte bara kvinnor som far illa av den bild som finns av maskulinitet utan i högsta grad även män. Även om mansidealen inte leder till direkt våld så skapar den begränsningar i mäns liv. Men vad är ett mansideal och maskulinitet?

De första försöken att konstruera en vetenskap kring maskulinitet gjordes under 1800-talets andra hälft. Detta genom debatten om könsskillnader och med ett huvudsakligt syfte att utestänga kvinnor från inflytande i samhällets maktinstitutioner och högre utbildning.² Nuförtiden används maskulinitetsbegreppet genom att människor konstruerar sig själva (identitet) som maskulina eller feminina det vill säga att individer skapar samt upprätthåller en genusordning som ger oss själva och andra en position inom denna. Det maskulina är det hårda och tuffa och det feminina är det mjuka och omvårdande. Aktuell forskning på fältet visar att det finns en genusordning som skapar ojämlikheter i samhället genom vilka män i allmänhet är de som gynnas mest genom högre lön, tillträde på arbetsmarknaden och makt.³ Den maskulina sidan hos män i samhället ger utrymme för en manlig dominans där män i allmänhet tillskrivs en högre position än kvinnor.⁴ Men även om män i allmänhet har en högre position i samhället är skolan ett område där killar presterar sämre och få lägre skolresultat än flickor. Enligt SOU 2014:6 *Män och skolan* tenderar killar att prestera sämre än flickorna i hela det svenska skolsystemet idag, oberoende av socioekonomisk bakgrund. Detta kan kopplas till elevernas beteende och en normalisering av hur skolprestationer belönas socialt; bland flickor i skolan är

¹ Kvinnojouren (2014)

² Connell (1996) s. 38

³ Connell (2012) s. 19-21

⁴ Bourdieu (1999)

det mer socialt acceptabelt att vara duktig i skolan medan unga killar kan råka ut för sociala sanktioner och bli en "pluggis" om de lägger för stor vikt vid skolarbetet. Mäns genus (sociala konstruktioner av kön som visar hur män och kvinnor urskiljer sig vad som formar dem socialt) beskrivs påverka pluggkulturen och normbildning kring unga killars syn på kunskapsinhämtningen i skolan.⁵ Maria Nordbergs etnografiska studie från 2008 slår fast vid att skolan är en viktig miljö för hur normer kring män och kvinnors relationer till varandra samt kunskapssyn skapas.⁶ Forskningen påvisar att genusfrågan bör tas i beaktande. Elevers kön (det biologiska könet) spelar roll för deras möjligheter till kunskapsinhämtning i skolan genom att genusmönster kan påverka undervisningen. Nordberg menar att detta bör uppmärksammas mer än vad som gjordes vid studien 2008, även om det är några år sedan så ser vi i undersökningar hur skolresultaten i Sverige sjunker i jämförelse med andra jämförbara länder, vilket kan tyda på att arbetet med att förbättra killars skolprestationer ligger i efterkant⁷. Skapandet av elevens genusbild görs i det formella och informella samtalet i undervisningssammanhang samt utanför skolan. Det är viktigt att ta sig an hur elever och lärare reproducerar dessa genusmönster och hur dessa mönster kan förändras.⁸

De som riskerar att halka efter (i skolan) och (kan) hamna i en negativ spiral, som i förlängningen kan få konsekvenser genom hela livet. Om vi hittar rätt analys, kan vi bidra till att fler får ett bättre liv.⁹

Nordberg menar att antipluggkulturen hos killar i den svenska skolan är mer skadlig än vad man trott. Antipluggkulturen är inte enkel att avtäckas och förändras, då både lärare och elever är delar av de dolda mönstren i skolan som leder till lägre betyg hos killar. Detta eftersom både lärare och elev både är skapare och bärare av kulturen som upprätthåller genusordningen.¹⁰ Här anser vi att det är viktigt belysa de verkande strukturerna så att eleverna aktivt kan använda nya verktyg i praktiken.

⁵ SOU (2014:6) *Män och skolan* s.120

⁶ Nordberg (2008)

⁷ PISA 2012

⁸ SOU (2014:6) s.120

⁹ Reinfeldt (2014-02-11) *Aftonbladet*

¹⁰ SOU (2014:6), Maria Nordberg (2008)

Den inomvetenskapliga relevansen i denna studie ligger i att tillföra ytterligare ett perspektiv till forskningen genom att lyfta fram unga gymnasiekillars uppfattningar av maskulinitet. Detta bidrar också till att nyansera tidigare forskning på området om maskulinitet i skolan.

Den samhällseliga relevansen ligger i att skolan är en institution som berör oss alla, även om gymnasieskolan inte är obligatorisk så ses den allmänt i samhället som en nödvändighet för att ta sig vidare i livet. Att då bredda det vetenskapliga fältet om maskulinitet i skolan verkar till att skapa förutsättningar för lärande i skolan. Denna samhällseliga relevans är i denna studie även inomvetenskaplig då studien är interdisciplinär och har då ett vetenskapligt fokus på skola. Den samhällseliga relevansen ligger även i arbetarklassens rangordning som långt ner i en värdehierarki och att maskuliniteten som finns längst ner i denna hierarki är värd att belysa och nyansera.

För att lyfta gymnasieelevens perspektiv, är syftet att undersöka hur eleven uppfattar maskulinitet samt om de upplever om och i så fall hur gymnasieskolan påverkar dem i formandet av sin maskulinitetsroll. Som en representant för en gymnasielinje som kan tänkas bidra till en arbetarklassmaskulinitet har vi valt att fokusera oss på fordonsprogrammet.

Fordonsprogrammet

Vi vill i denna studie undersöka maskulinitet i skolor där det råder en dominerande maskulinitetskultur därför har vi valt en skola där det både finns en stor andel män samt kopplingar till ett mansdominerat yrke. Eleverna som vi valt att göra studien på läser fordonsprogrammet på gymnasiet. Bland examensmålen för fordonsprogrammet finns det målsättningar som berör förmågan att kunna reflektera över etiska, sociala och praktiska värden och att kunna välja mellan olika handlingsalternativ. Examensmålen berör framförallt yrkespraktiska egenskaper som går att överföra på de sociala normativa arbeten och den personliga utveckling hos eleverna som skolan har ansvar över.

Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om tekniken i olika fordon eller att hantera transporter. Inom området fordonsteknik behandlas fordons funktion och konstruktion samt

diagnostik, reparation och service av fordon. Inom området transport behandlas transporter med hjälp av fordon och hantering av gods på lager och i terminal.”¹¹

Det är genom att göra eleverna till självständiga problemlösare med en hög initiativförmåga och idériedom som utbildningen skall ge eleverna färdigheter att kunna hantera relationer med kunder och blivande medarbetare. I detta ligger att eleven ska utveckla ett yrkesmässigt språkbruk för att fungera i olika situationer i sitt kommande yrkesliv. I examensmålen betonas den kommunikativa förmågan samt vikten av att besitta förmågan att skapa goda relationer¹². Dessa förmågor är i skolan viktiga men det är svårt att få alla elever att nå dem. Något som vi under vår verksamhetsförlagda utbildning lärarprogrammet har observerat och reflekterat över.

Tidigare forskning om maskulinitet i skolan

Nedan följer en sammanfattning av aktuell forskning på området som berör synen på genus och förhållandet av kön i skolan.

Anna-Karin Mattsson har undersökt genusordning i skolan i sin studie *Skolan ur ett genusperspektiv*. Hon har genomfört kvalitativa intervjuer med sex gymnasieelever utifrån forskningsfrågorna;

- Finns det en genusordning i skolan?
- Hur påverkar den i så fall pojkar och flickors möjligheter till likabehandling i skolan?
- Hur upplever eleverna själva att de om de oberoende av kön har samma förutsättningar att prestera väl i skolan?

Det empiriska materialet från intervjuerna tolkas i studien genom R. Connells och Y. Hirdmans teorier om konstruktioner av kön, könsroller och maskulinitet. Resultaten visar att eleverna själva anser att de har goda förutsättningar att prestera i skolan och på det stora hela är nöjda med sina lärare och skolan. Den huvudsakliga skillnaden som framgår är att tjejer känner sig mer stressade i skolan och har mer detaljerade framtidsplaner vilket kan vara ett tecken på att de har en högre ambitionsnivå än killarna. Killarna ger uttryck för att deras låga skolresultat

¹¹ Fordons- och transportprogrammet (FT) Gy (2011) s.

¹² Fordons- och transportprogrammet (FT) Gy (2011) s.103-105

beror på att de är sämre i skolan än tjejerna. Något som när det tolkas genom Connells teori visar på att det i den manliga normens logik skall killar vara bättre än tjejerna, detta gör att killarna förväntar sig att de skall prestera bättre än tjejerna. När sedan verkligheten inte överensstämmer med normen letar killarna efter andra förklaringar för att bibehålla sin position. Detta leder till att killarna inte ser sambandet mellan insats och utfall gällande betygen i skolan. När killarna får lägre betyg i skolan än flickorna söker killarna efter andra förklaringar eftersom det måste finnas andra förklaringar än den att tjejerna anstränger sig mer i skolan och därför får högre betyg.¹³

Mats Björnsson skriver i rapporten *Kön och Skolframgång* på uppdrag för myndigheten för skolutveckling frågor om könsskillnader i skolframgången. Syftet med rapporten är att undersöka sambandet mellan kön och skolresultat för att se om resultatskillnader kan beror på kön eller om de sociala och etniska faktorerna spelar störst roll. Resultatet visar på att kön har en stor betydelse även om det inte helt går att bortse från de sociala och etniska faktorerna.¹⁴ Underlaget för rapporten är hur tjejernas betyg är högre överlag i skolan jämfört med killarnas.¹⁵ Rapporten visar också att tjejer har börjat prestera bättre i skolämnen som killar historiskt har presterat bättre i, exempelvis matematik och naturämnen.

”Pojkars skolvardag handlar till del om att hävda sig och söka popularitet hos sina jämnåriga, och även att demonstrera en maskulinitet med hög status, vilket inte kopplas samman med att vara duktig i skolan. Tvärtom blir beteckningen ”pluggis” ofta ett sätt att utöva tråkningar och mobbning.”¹⁶

Vidare beskriver Björnsson hur pojkar tvingas att balansera skolans krav på att prestera bra och att vara omtyckt i skapandet av sin könsidentitet. Björnsson hävdar att tjejers könsidentitet passar mycket bättre i det svenska skolsystemet, då den kvinnligt feminina könsidentiteten innefattar skola, planering inför framtiden, arbete och familj, medan killarnas könsidentitetsskapande inte är gynnsamt för ett lyckat resultat i skolan.

¹³ Mattson (2007)

¹⁴ Björnsson (2005) s.7

¹⁵ Björnsson (2005) s.7

¹⁶ Björnsson (2005) s.8

Skolverkets rapport 287 *Könsskillnader i måluppfyllelse och utbildningsval* där söker Björnsson förklaringar till varför killar inte lyckas i skolan samt är begränsade i sin könsroll. Syftet med skolverkets rapport var att finna olika förklaringar till skillnaderna i måluppfyllelsen och utbildningsval mellan könen. Underlag för rapporten har varit bearbetningar av skolverkets statistik som olika forskare kommenterat.¹⁷ Skolverket hävdar att man inte kan motbevisa eller styrka någon av Björnssons förklaringar, men understryker vikten av att forska vidare inom området.¹⁸

Ann-Sofie Holm har i studien *Relationer i skolan - en studie av feminiteter och maskuliniteter* använt metoderna intervju och observation för att studera hur maskuliniteter och feminiteter framträder i två olika skolkontexter. De studerade skolorna skiljer sig åt i det kontextuella sammanhanget och de valda grupperna är en nionde klass i varje skola. Studien bygger på ett omfattande empirisk material som visar på hur elever positionerar sig i förhållande till maskulinitet och feminitet. Det empiriska materialet har samlats in genom dagliga observationer och intervjuer med elever på två olika skolor. På skola ett värderas följande aspekter bland eleverna: se bra ut, utåtriktad, heterosexuell, ha gott självförtroende, vara framgångsrik i både relation och prestation. Detta förekommer i olika grader och den elev som lyckas hitta en balans, så kallad lagomnivå positioneras som populär. På skola två premieras däremot synlighet av kropp, prestation och sociala nätverk. På denna skola var de flesta killar och tjejer engagerade inom idrottsvärlden och därför premierades mer manliga attribut för att skapa en hierarki bland eleverna. På denna skola ordnade sig eleverna inte i kill- respektive tjejgrupper som i skola ett utan genom så kallat crossing där populära individer oavsett kön positionerade sig tillsammans. Studien visar att maskuliniteter och feminiteter framträder olika beroende på vilken kontext som de konstrueras i. Nämnvärt om studiens resultat är även att eleverna som agerar på ett specifikt sätt i klassrummet kunde i intervjuerna ge en annan bild av sig själva, samt att de definierar maskulinitet och feminitet genom hur man inte skall vara. Holm menar även att i denna kontext framträder inte den traditionella antipluggkulturen bland

¹⁷ Skolverket 287 (2006) s.8

¹⁸ Skolverket 287 (2006) s 14-15

underprivilegade unga killar utan att dessa snarare är medvetna om sin situation och därför tar tillvara på studierna.¹⁹ Dessa killar inordnar sig med den rådande skolkulturen runt dem.

Nordberg har i *Maskulinitet på schemat* gjort en etnografisk intervjustudie med både tjejer och killar i åldern 16-18 år. Nordberg menar att det som förknippas med "coolhet" hos eleven är starkt kopplat till att kunna kontrollera sitt beteende, vara modig, behärska sig och sin kropp men framförallt att kunna uppföra sig som pojke eller man om detta skulle förväntas av en.²⁰ Att vara "cool" på rätt sätt, ger individen en högre social status och förutsättningar att närma sig de feminina koderna utan att för den delen själva bli påverkade. Nordberg menar att, killar med högt socialt kapital och med hög status i gruppen kan använda sig av dem när de närmar sig det som kan anses som feminint utan att förlora sin ställning inom sin grupp eller råka ut för olika sociala sanktioner. Detta är något som killar längre ner i statushierarkin inte kan göra utan att bestraffas genom sociala sanktioner. Det är killar med hög status som kan närma sig det feminina och det är de som är viktiga att nå för att få till stånd en förändring i arbetet med frågan om uteslutning på grund av att inte vara "cool" på rätt sätt. Det finns starka kopplingar till identifikationsskapandet kring "coola" killar och dess sammankoppling till maskulinitetsnormativa attribut som styrka, smärttålighet, mod, förtryck och våldsutövningar.²¹ Flickor har genom olika jämställdhetsprojekt fått tillgång till fler positioner att vara flicka, till exempel att vara pojkflicka. Killarna saknar denna ökade positioneringsmöjlighet och valet handlar inte om vilken maskulinitetsdefinition de ska välja. Det handlar om att spela rollen inom normen för vad som är manligt eller att välja att positionera sig utan för rådande norm och vara sig själv. De som gör det sistnämnda avsäger sin möjlighet till att påverka maskulinitetsbegreppets innehåll helt ut. Man väljer att ställa sig utanför och avsäga sig maskuliniteten och är istället helt neutral i sin färgning. Detta menar Nordberg är en viktig spelbit i att förstå elevens handlande och skapa förutsättningar för den förändringen. Men även vad skolan kan göra i dialog med eleven om maskulinitet i skolan och vad "cool" kille har för påverkan i förlängningen²²

¹⁹ Holm (2008)

²⁰ Nordberg (2008) s. 112

²¹ Nordberg (2008) s.113

²² Nordberg (2008) s.113

Problemformulering

Den tidigare forskningen som berör maskulinitet i skolan har i huvudsak undersökt hur unga killar skapar en så kallad antipluggkultur. Antipluggkulturen skapas dels genom att avsäga sig egenskaper som kan uppfattas som feminina, men också genom att killar i sociala sammanhang måste sätta huvudfokus vid att uttrycka sin maskulinitet gentemot andra killar i gruppen för att stärka sin status som "cool" kille. Det kan resultera i att skolarbetet kommer i andra hand. Problematiken som lyfts fram i forskningen är att de könsroller som är tillgängliga för killar inte är förenliga med skolans krav och förväntningar. Något som kan vara en av orsakerna till att killar i dag ses som de stora förlorarna i skolan.²³ Tidigare forskning behandlar även om och hur en genusordning framträder i skolan. Det blir en debatt på en akademisk nivå som i mångt och mycket går eleverna över huvudet, då debatten pratar om eleven och hur konstruktioner av genus sker men sällan fångar individens egen uppfattning. Detta är ett perspektiv som vi utifrån vad vi funnit i sökandet efter tidigare forskning identifierat saknas i den befintliga forskningen. Ett perspektiv som kan behöva beforskas vidare när det gäller kunskap om maskulinitet och skola.

Vi vill med vår studie närma oss killars uppfattningar av hur de anser att skolan påverkar dem i deras skapade och uppfattning av maskulinitet. Eftersom tidigare forskning främst undersökt hur killar formar sin maskulinitet, avser vi undersöka hur killar uppfattar att de påverkas av sin utbildning och i sin omgivning i sitt konstruerande av kön. *SOU 2014:6 Män och skolan* belyser skapandet av maskulinitet i skolan som en viktig del för framtidens lärare att jobba aktivt med.

... att synliggöra och uppmärksamma andra bilder av pojkar i skolan. Här är det viktigt att lärare och skolan har ett nyanserat angreppssätt.²⁴

²³ Björnsson (2005) s. 8

²⁴ SOU (2014:6) s. 132

Skolan är en arena som påverkar de flesta av oss, med tanke på att de flesta har gått i skolan. I skolan befinner vi oss ständigt i normskapande aktiviteter, där brottas föreställningar om vad som är normalt och avvikande med varandra. Lärare i skolan tenderar att acceptera olika beteenden hos pojkar och flickor vilket förstärker könsmönstren.²⁵ Genom att förstå normen kan vi få bättre möjligheter att se förändringsprocesser.²⁶

Skolan ska arbeta för att uppnå likabehandling av elever. Genom att upprätta en likabehandlingsplan som skall innehålla och främja lika rättigheter och möjligheter för eleverna oavsett kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och funktionsnedsättning. Likabehandlingsplanen skall förebygga och förhindra trakasserier.²⁷ Detta kommer även till uttryck i läroplanen för gymnasieskolan.

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.²⁸

Bestämmelserna om antidiskriminering i skolan på grund av kön, könsidentitet och sexuell läggning gör det intressant att kolla närmare på maskulinitet i skolan. Tidigare forskning visar bland annat hur det finns en genusordning på skolor och att unga killar blir de stora förlorarna i skolan, denna forskning är i huvudsak gjord i grundskolan. Därför ser vi det som relevant att undersöka unga killars uppfattning av maskulinitet i gymnasieskolan och hur de uppfattar att gymnasieskolan påverkar dem. Att undersöka frågan utifrån ett skolperspektiv för att dels belysa elevernas uppfattning om maskulinitet och dels bidra till fältet med en djupare förståelse kring fenomenet maskulinitet. Vi vill undersöka hur eleverna uppfattar vilket maskulinitetsideal som utbildningen försöker applicera på dem i formandet av deras egen maskulinitetsroll - uttrycket för den egna positionen i förhållande till maskulinitet.

²⁵ Elmeroth (Red.) (2012) s. 14

²⁶ Elmeroth (Red.) (2012) s. 24

²⁷ Diskrimineringslag (2008:567) Kap.3 § 16

²⁸ Lgy 11 kap. 1 s. 5

Syfte

Vårt syfte med studien är att lyfta gymnasieelevens perspektiv, hur eleven uppfattar maskulinitet samt om de upplever om och i så fall hur gymnasieskolan påverkar dem i formandet av sin maskulinitetsroll.

Forskningsfrågor

- Vilka attribut uppfattar killar som studerar fordonsprogrammet som kännetecknande för maskulinitet?
- Var från uppfattar killarna att de hämtar sina ideal i skapandet av maskulinitet?
- Hur uppfattar killarna som studerar fordonsprogrammet skolans roll och påverkan i skapandet av maskulinitetsrollen?

Teoretiskt ramverk

För att besvara frågeställningarna har vi använt av oss ett ramverk som utformats genom Pierre Bourdieus kapitalbegrepp med fokus på kulturellt kapital, Beverly Skeggs teori om respektabilitet samt Robert/Raewyn Connells teorier kring hegemonisk maskulinitet. Teorierna är nära sammanlänkade med varandra på följande vis. Bourdieu myntade begreppet kapital och marknad vilket innebär att vissa kapital - egenskaper, habitus och kunskaper som på en marknad som premierar dessa går att omsätta till något annat till exempel kapitalformen utbildning kan på en arbetsmarknad omsättas till ekonomiskt kapital genom förvärvsarbete. Bourdieu lägger fokus vid tre kapitalformer; ekonomiskt, socialt och kulturellt kapital, där vi valt att fokusera på det kulturella vilket kan ses som en synonym för utbildning.²⁹ Skeggs utvecklade Bourdieus kapitalbegrepp och menar på att det finns fler marknader och kapital och att dessa kan ha en mer lokal karaktär, som till exempel äktenskapsmarknaden där skönhet kan omsättas i en högre samhällsposition genom äktenskap. Skeggs lägger i sin forskning vikten vid arbetarklasskvinnor

²⁹ Bourdieu (1992)

och deras förhållande till klass och kön.³⁰ För att få ett maskulinitetsperspektiv har vi använt oss av Connells teori om maskulinitet och hur en överordnad maskulinitet kan fungera som en växelkurs för social status.³¹ Anledningen till att vi valt att fokusera på just dessa tre teoretiker är att de är ledande inom det fält som studien utförs vilket är klass, genus och social status. De teoretiska ramverk som formats av dem är översiktliga och tydliga för att tolka de komplexa samband som rör denna typ av genusforskning.

Kulturellt kapital

Pierre Bourdieus begrepp kulturellt kapital innefattar utbildning, färdigheter och habitus.³² Habitus är ett begrepp som innefattar vårt beteendemönster. Det kulturella kapitalet har betydelse för samhället och tenderar till att fördelas av de samhällliga institutioner som tillhandahåller utbildning. Det kulturella kapitalet fördelas till individen i ett första skede genom den primära socialisationen, alltså inom familjen. De individer som från den primära socialisationen har fått med sig ett högt kulturellt kapital tenderar att i skolan förstärka sitt kulturella kapital samt befästa försprånget gentemot individer som i familjen fått ett lågt kulturellt kapital. Det kulturella kapitalet får sin största betydelse genom att det formar människors habitus eller beteendemönster samt att människor tillkännager olika värdehierarkier bundna till det kulturella kapitalet.³³ Ett konkret exempel på detta är att olika akademiska utbildningar värderas olika högt samt att personer med en eftergymnasial utbildning tenderar att värderas högre än yrkesgrupper som till exempel städare och undersköterskor på arbetsmarknaden genom bland annat en högre lön.

Bourdieu menar att det finns ett pedagogiskt handlande, som innefattar hela utbildningssystemet och dess uppbyggnad. Det pedagogiska handlandet påverkar reproduktionen av mönster i skolan genom att bland annat dela ut betyg som upprätthåller vilka egenskaper och kunskaper som värderas högt. Det pedagogiska handlandet verkar för att reproducera strukturen

³⁰ Skeggs (1999)

³¹ Connell (1996)

³² Bourdieu (1992) s. 14

³³ Bourdieu & Passeron (2008) s. 18, 76

för det kulturella kapitalet genom att läroplaner villkorar vilka kunskaper som värderas högt. De individer som besitter ett lågt kapital har dock ett kapital, det värderas inte högt på grund av att det blir svårt att byta ut på marknaden eftersom de rankas lågt av den allmänt erkända värdehierarkin som skolan bidrar till att upprätthålla.³⁴ Rent konkret verkar skolan för att förstärka skillnader i kulturellt kapital även över tid. Detta genom att skolan främjar de individer som i den primära socialisationen fått med sig ett högt kulturellt kapital, som till exempel elever till föräldrar med hög utbildning. Individer blir beroende av det kulturella kapitalet även senare i livet eftersom att det kulturella kapitalet i form av utbildning och betyg från skolan på en marknad som premierar denna typ av kulturellt kapital går att omsätta till ekonomiskt kapital genom ett arbete.

Ett högt kulturellt kapital ger tillträde till bra positioner i samhället.³⁵ Bourdieu utförde sina studier i franska skolsystemet men menar att strukturen för hur utbildningen upprätthåller värdehierarkierna över det kulturella kapitalet är allmängiltigt för utbildningsystemet i stort.³⁶ Detta innebär att vi kan tillämpa denna teori även på det svenska skolsystemet.

Vid en snabbtitt på det svenska skolsystemet verkar som det som att samtliga elever i skolan kan välja vägar som leder till ett högt ansamlat kulturellt kapital. Detta är något som Bourdieu menar beror på dolda strukturer.³⁷ Det företer sig som att elever från olika bakgrunder med olika mängd kulturellt kapital tenderar att rekryteras till olika typer av utbildningar. Elever från ett hem med högt kulturellt kapital rekryteras av utbildningar som sedan befäster och ökar deras ställning på kapitalmarknaden. Exempelvis genom att arbetarklassens barn tenderar att välja yrken som håller dem kvar i arbetarklassen istället för att välja en annan väg i livet som leder till en klassresa uppåt. Kapitalackumuleringen förstärker på så sätt redan gynnade grupper tilltro till sin egen värdighet och hindrar de mindre gynnade grupperna att se orsaken bakom deras uteslutande.³⁸ Samma tendens finns inom det svenska skolsystemet då ett högt kulturellt

³⁴ Bourdieu (1992)

³⁵ Bourdieu & Passeron (2008)

³⁶ Bourdieu (1992)

³⁷ Bourdieu & Passeron (2008) s. 205

³⁸ Bourdieu & Passeron (2008) s. 24-25

kapital som får legitimitet stöd av en större grupp ger makten över ett fält och i sin tur en hög social status.³⁹

Respektabilitet

Skeggs har sin utgångspunkt i feministisk forskning och har i huvudsak riktat in sig på vita arbetarklasskvinnor samt hur de förhåller sig till kön och klass. Genom en studie under 12 år i England inklusive en treårig observation har hon myntat en rad begrepp som förklarar kvinnornas förhållande till klass, kön samt den egna kroppen.

Skeggs gör i sin analys en vidareutveckling av Bourdieus kapitalbegrepp och menar att det finns fler kapital än det kulturella, ekonomiska och symboliska kapitalet och därför finns det även fler marknader inom vilka olika kapital kan omsättas till något annat. Skeggs bryter ner marknaderna i mer lokala marknader, som bland annat äktenskapsmarknaden eller marknaden för lokalt erkännande. Skeggs ser på Bourdieus kapitalbegrepp som metaforer och ej empiri.⁴⁰

Skeggs menar att kvinnorna försöker uppnå en respektabilitet och att denna respektabilitet är både en klassmarkör och en klassbörda som innefattar vad det innebär att höra till en klass och att vara en individ. I detta sammanhang är individen en som är respektabel, en person av värde. Erkännandet av den egna positionen intar en central process i genom vilken subjektet konstrueras.⁴¹ Detta leder till ett klassifikationssystem där man kan hitta sin egen plats. Respektabiliteten utgör en diskursiv position samt vad denna innehåller och hur den mottas av utövaren.⁴² Respektabiliteten är ett ideal som begränsar men som också kan kännas som något positivt och upplevas som en gemenskap.⁴³

Kunskap spelar en enligt Skeggs stor roll i reproduktionen av makt och legitimitet. Det skapas en norm för vilka kunskapsattribut som ger en bra position, en respektabilitet. Detta skapas lokalt hos aktörerna. Där konstrueras människor till "den andre" på grund av avvikelser från den rådande normen, detta leder till en objektifiering av "den andre". I denna process är det subjektet som kan veta något, alltså den individen som objektifierar "den andre". Ett försök till

³⁹ Bourdieu & Passeron (2008) s. 230

⁴⁰ Skeggs (1999) s. 22-23

⁴¹ Skeggs (1999) s. 12-13

⁴² Skeggs (1999) s. 27

⁴³ Skeggs (1999) s. 69

att göra andra till objekt är ett tecken på att de som objektifierar gör anspråk på att vara subjekt.⁴⁴

Rent konkret kan vi säga att den som baktalar och övervakar andra försöker skapa och framhålla en egen högre position i gruppen.

Med subjektivitet menar Skeggs att individen är underkastad reglerande ramar för kunskap och tal så kallade diskurser. Diskurserna konstrueras efter hand och villkorar hur man kan vara. Subjekspositionerna blir därför effekten av dessa diskurser och strukturer. De skiljer sig från sociala positioner som innefattar klass, kön eller dylikt och därför öppnar upp för en förflyttning mellan klasser. Det är genom disidentifikation med sociala positioner och subjekspositioner som våra identiteter kommer att te sig sammanhängande.⁴⁵

Skeggs menar att en utbildnings läroplan och kursinnehåll kan påverka normen om vad som anses som respektabelt. I studien undersöker Skeggs unga kvinnor som går en omvårdnadsutbildning där den omvårdande sidan hos kvinnorna beaktas. Detta leder till att det blir det svårt att skilja på den personliga sidan och vad som hör till yrkesprofessionaliteten.

Utbildningens innehåll skapar därför processer som ger upphov till "jaget" - i detta fall det omvårdande "jaget" genom att de subjekspositioner som kursens organisation och kursens innehåll ger upphov till blir föremål för förhandling och gestaltning. Ett subjekt som i detta fall är präglad av vård och omsorg konstrueras genom en sammanblandning av att ta hand och bry sig om. Det blir då omöjligt att skilja omvårdningspraktikerna från de personliga dispositionerna. Kursplanen utgör ett underlag för normalitet, där framgår tydligt både rätt och fel. Normaliteten skapas genom kurserna eftersom att goda praktiker lärs ut. Det är individernas egen uppfattning av sina möjligheter som avgör valet av utbildning. I Skeggs studie valde de vita arbetarklasskvinnorna en omvårdnadsutbildning för att det låg i linje med vad de själva kunde förvänta sig i livet. I en miljö där eleverna inte har en hög tilltro till sitt kulturella kapital tenderar en upp och nedvändning av ordningen på akademiska och praktiska ämnen att ske. Teoretiska och akademiska praktiker premieras vanligtvis högt i samhället i stort men ses i denna kontext som slöseri med tid. Motiveringen som ges av utövarna är att de är praktiskt lagda vilket av Skeggs menar att utövarna försöker hantera situationen på ett sätt så att de inte kan misslyckas.⁴⁶

⁴⁴ Skeggs (1999) s. 35-36

⁴⁵ Skeggs (1999) s. 27-28

⁴⁶ Skeggs (1999) s. 91-105

Klassposition framträder genom att individen gör många synliga ansträngningar för att ej identifieras med den klass som hen tillhör.⁴⁷ Klass utgör en kulturell och socialt bestämd position, en lägre social position i samhället ger upphov till förnekande, disidentifikation och dissimulering snarare än anpassning.⁴⁸ Detta innebär att individerna vill frångå sin tilldelade låga position genom att vara något annat, eftersom att lägre klass associeras med negativa värden, speciellt för kvinnor. Disidentifikation sker enligt Skeggs genom att avlägsna sig från det som är negativt eller att vägra erkänna klassbegreppet i sig. Disidentifikation sker genom att individen identifierar vad som hen inte är och gör ansträngningar för att bevisa detta. Även de individer som identifierar sig som en lägre klass och finner stolthet i detta identifierar sig gentemot en påhittad andra person med negativa egenskaper. Alla individer tolkar sin position genom kulturella positionsmönster. Klass är ett begrepp som går att ersätta med andra hierarkier, i modernare litteratur används bland annat status.⁴⁹

Skeggs menar att klass förkroppsligas genom att kroppen, kläder och andra förkroppsligande dispositioner används för att signalera vad man inte är. Kroppen och de kroppsliga dispositionerna bär därför samhällets markörer. Det är även viktigt att bevaka andras kroppar och vårda sin egen kropp i förhållande till andras. Kroppen fungerar som en "jag-beskrivare" och därför görs investeringar i kroppen som en form av kulturellt kapital. En respektabel kropp är därför en kropp som tas om hand och vårdas utefter de eventuellt lokala premisser som villkorar ett högt förkroppsligt kapital på den lokala marknaden som till exempel ha koll på smak, vara attraktiv, avsäga sig sexualitet.⁵⁰ Kroppen är likt de andra kapitalformerna något som ingen kan välja, vi föds alla in i en kropp som vi inte kan byta ut.⁵¹ För att upprätthålla den kroppsliga investeringen som Skeggs benämner som investeringen i feminitet så reproduceras och upprätthålls synen på feminitet. Detta görs genom en sträng bevakning av andras kläder, attribut och kroppar. Det är viktigt att feminiteten inte bara blir ett utseende utan det kräver att individen betar sig på rätt sätt också. Därför blir stil och mode en arena där distinktioner görs som begränsar valmöjligheterna, men även en källa till glädje och gemenskap.

⁴⁷ Skeggs (1999) s. 119

⁴⁸ Skeggs (1999) s. 121

⁴⁹ Skeggs (1999) s. 122-128

⁵⁰ Skeggs (1999) s. 133-137

⁵¹ Skeggs (1999) s. 152

Investeringar i feminiteten blir en kulturell resurs för att sätta en slags undre gräns för sina omständigheter men skapar också ett värde på den lokala marknaden. Gruppen skapar en lokal typ av feminitet av olika feminiteter som reproduceras därför att det finns så få kulturella och ekonomiskt möjliga alternativ.⁵² Detta görs för att försöka omvandla det redan begränsade kapitalet till något värdefullare. Det finns kostnader för investeringen i feminitet, genom att göra detta kan värdet på andra marknader sjunka. Feminitetens växelkurs fastställs av den historiska synen på feminitet. Även formen för feminitet är begränsad beroende på vilken kontext man föds in i. Att starkt investera i det kroppsliga och i feminitet är därför inte rationellt men görs i ett försök att hejda förluster.⁵³

Striderna kring sexualiteten utkämpas i den vardagliga maktfördelningen. Individens position bestäms av heterosexualiteten och tar till sig dess normer och mönster utan att överväga andra alternativ. Kvinnorna i Skeggs studie försöker att undvika att bli sexualiserade.⁵⁴

“Heterosexualiteten är institutionaliserad, den reproduceras i materiella praktiker, den regleras och normaliseras genom betecknandet, den konstrueras genom sina förbindelser med andra kapitalformer och spelas ut i framträdanden”⁵⁵

Skeggs beskriver hur heterosexualitet formas i utbildningen med hjälp av olika regleringsmetoder. Den första regleringsmetoden belyser hon genom antagandet att sexualitet är något oupphörligt närvarande som därför utbildningen historiskt sett anpassat sig efter. Den andra regleringsmetoden fungerar på så sätt att genom att heterosexualiteten upprätthålls genom att man exkluderar andra former av sexualitet. Den tredje och sista regleringsmekanismen går ut på att prioritera heterosexuell maskulinitet i utbildningens organisationsstruktur och pedagogik.

56

⁵² Skeggs (1999) s. 185-187

⁵³ Skeggs (1999) s. 162-163

⁵⁴ Skeggs (1999) s. 218

⁵⁵ Skeggs (1999) s. 217

⁵⁶ Skeggs (1999) s. 200

Hegemonisk maskulinitet

Robert W Connell eller Raewyn Connell professor i sociologi har mellan de två utgivna titlar som används i denna studie genomgått ett könsbyte. Vi benämner Connell som "han" för den perioden för vilket det juridiska könet var man och som "hon" för tiden efter när hon fick det juridiska könet kvinna. Connell har i sin forskning studerat hur maskulinitet etableras och skapas, samt hur olika typer och former av maskulinitet skiljer sig åt. Connell studerar också hur föreställningarna om maskulinitet ändrats över tid och hur männen själva ser förändringarna. Connell tar i sin teori kring den hegemoniska maskuliniteten språng i tidigare teorier och historiska synsätt på maskuliniteten genom bland andra Michael Grossberg som menar att disciplin, kläder, akademisk hierarki och lagsporter konstruerar respektabla maskuliniteter och understöds av institutioners svarande på genus och klasstrategier som finns i pojkarnas familjer.⁵⁷ Connell beskriver relationer mellan maskuliniteter, hegemoni, underordnande, delaktighet och marginalisering.

Hegemonisk maskulinitet är inte någon låst karaktärstyp som alltid och överallt ser likadan ut. Snarare är det så att maskuliniteten upprätthåller den hegemoniska positionen i ett visst mönster av genusrelationer, en position som alltid kan sättas i fråga.⁵⁸

Connell hävdar alltså att man inte skall se maskulinitet som karaktärstyp som individer kan välja att räknas till, utan att maskulinitet skapas och förändras i praktiken och påverkas i relationer. Maskuliniteten är kontextburen och förändras över tid. Connell hävdar därför att skapandet av maskulinitet ser olika ut i de olika samhällsklasserna; arbetarklassmaskulinitet och medelklassmaskulinitet fungerar olika. Därför är det även viktigt att se hur de olika maskuliniteterna förhåller sig till varandra. Relationerna formas genom praktiker som innefattar och exkluderar samt består av allianser, dominans och uteslutning. Connell drar därför slutsatsen att maskuliniteten har sin egen genuspolitik⁵⁹

Connell använder sig av begreppet hegemonisk maskulinitet och beskriver att de rådande och dominerande mansideal som finns resulterar i att patriarkatet får en hög ställning i dagens

⁵⁷ Connell (1996) s. 47

⁵⁸ Connell (1996) s.100

⁵⁹ Connell (1996) s. 55-60

samhälle. Detta i sin tur gör att männen får en överordnad position i samhället gentemot kvinnor och andra som avviker från den manliga normen som exempelvis transsexuella och homosexuella. En praktik som Connell identifierar som relevant för konstruktionen av maskulinitet är känslokontroll. Maskuliniteten hävdar på så sätt sin existens genom att jämföra sig mot andra avvikande grupper. Hegemonisk maskulinitet är i ständig förändring och under utveckling. I samhället tar sig den hegemoniska maskuliniteten uttryck på flera olika nivåer och anses vara ohotad genom sin starka position på flera olika områden som i statsmakten, företagsliv och inom försvarsmakten. Genom sin starka position i samhället skapas en kollektiv ohotad bild av maskulinitet som stärker patriarkatet. Den hegemoniska maskuliniteten stärker männens position, men de män som ligger längre från den maskulina normen drar mindre nytta av den som exempelvis homosexuella då de är män men ändå avviker från den allmänna föreställningen kring maskulinitet, som den starke heterosexuelle mannen. Sammanfattningsvis den hegemoniska maskuliniteten bekräftas och styrks genom att den tar avstånd ifrån vad den inte är och genom att bekräfta sin egen maskulinitet.⁶⁰ Den hegemoniska maskuliniteten är den högst premierade bland andra maskuliniteter och villkorar olika praktiker som höjer eller sänker individers status. Den individ som avsäger sig det hegemoniska mönstret måste slå ifrån sig eller förhandla sig ur det och skapa något annat att respekteras för. Att ligga nära hegemonin innebär inte heller full kontroll, det kan bli för mycket av det hegemoniska. Maskuliniteten är därför dialektisk av sin natur och en balans måste hittas.⁶¹ Den maskulina marknaden ser vi fungera likt Skeggs femininitetsmarknad genom disidentifikation gentemot en fiktiv andre.

Begreppen femininitet och maskulinitet vilar på relationerna till varandra. De är både sociala motsättningar och kulturella motsatser. Maskuliniteten som kunskapsobjekt är bara ett kunskapsobjekt i relation till något annat, detta oavsett vad hegemonin innefattar.⁶²

Connell menar att det finns en tilltro till den hegemoniska maskuliniteten som oförändringsbar, alltså allmänheten inte tror att män kan förändras. Detta motverkar en förändring. Samtidigt ger masskulturen en bild av en "verklig man" och den djupa maskuliniteten. Uppfattningen av en förkroppsligad maskulinitet som driver på, leder och

⁶⁰ Connell (1996) s 55-60, 101-102

⁶¹ Connell (1996) s. 58

⁶² Connell (1996) s. 66-67

utstrålar våld och lust delas av en bredare massa och villkorar mäns handlingsutrymme. Detta leder till att omvårdande praktiker och homosexualitet bland män ses som omanligt.⁶³

Som beskrivit ovan är den hegemoniska maskulinitet den rådande normen i samhället eller annan stor erkänd kontext, eftersom det finns en dominerande maskulinitetsroll uppstår det en underordnad maskulinitet. De män som tillhör den underordnade maskuliniteten når inte riktigt upp hegemoniska maskuliniteten och är längre ner i hierarkin av maskulinitet. Den hegemoniska maskuliniteten uppnår en kulturell dominans mot de underordnade maskuliniteterna. Den mest underordnade av dessa är den homosexuella maskuliniteten som blir underordnad genom en rad påtagliga olika aktiviteter. Homosexuella får en politisk och kulturell stigmatisering och uteslutning. Att identifieras som böj leder till våld, ekonomisk diskriminering och personlig bojkott. Detta förtryck placerar homosexuella män i botten av mäns genushierarki och med detta utestängs alla praktiker som kan uppfattas som "böjiga", alltifrån puttenuttig heminredning till analsex.⁶⁴ Connell kallar detta för den homofobiska ideologin, där ses homosexuella kvinnor ser som maskuliniserade och homosexuella män ses som feminiserade.⁶⁵ Andra maskuliniteter utesluts också genom att de uppfattas som feminina. Feminiteten är grundbulten till underordningen av maskuliniteter.⁶⁶

Män som inte når upp till normen om den hegemoniska maskuliniteten kan ändå få fördelar av att andra som är längre ner i hierarkin och inte når upp till hegemonin. De får fördelar av den hegemoniska maskuliniteten genom delaktig maskulinitet. Genom att man får en högre position av att tillhöra ett hegemoniskt maskulinitetsprojekt än att stå utanför. Det är få män som slaviskt följer hegemonin, men den deltagande maskuliniteten går ut på att relationen mellan män bygger på delaktighet i det hegemoniska projektet.⁶⁷

⁶³ Connell (1996) s. 69

⁶⁴ Connell (1996) s. 102-103

⁶⁵ Connell (1996) s. 62

⁶⁶ Connell (1996) s. 103

⁶⁷ Connell (1996) s. 103-104

Kritik mot teorierna

Den sammantagna kritiken som kan riktas mot Bourdieu, Skeggs och Connell är att deras teorier bygger på ett klassperspektiv som i den dagliga debatten anses vara irrelevant i dagens samhälle.

Vanligt förekommande kritik mot Bourdieu är hans förhållande till determinismen. Bourdieu lyfter att de sociala strukturer som finns i samhället hämmar individens möjligheter och på så sätt ger vissa grupper och individer i samhället mer möjligheter att forma sin framtid. När Bourdieu lyfter de olika strukturernas betydelse blir skapandet av determinism oundvikligt, i det får den enskilde individen väldigt lite utrymme och plats för att själv kunna påverka sin framtid.⁶⁸

Anthony Giddens lyfter i sin bok *Sociologi* kritik mot Skeggs teorier om respektabilitet och menar att klass inte längre har så stor betydelse som Skeggs hävdar i sin forskning. Modernitetsteorin som Giddens lyfter menar att individer inte är så förutbestämda utan kan välja sin framtid och hur de vill påverka sin framtid. I den diskussionen blir Skeggs samhällsanalys med utgångspunkt i klassidentitet inte aktuell.⁶⁹

Värt att nämna om teorierna är att de är från senare delen av 1900-talet och därigenom förs ytterligare kritik mot dem att de inte är de nyaste teorierna på området.

Vi anser dock att Bourdieus, Skeggs och Connell förmåga att analysera och förklara komplexa samband ger dem relevans för vår studie.

Metod

Design

I denna studie intresserar vi oss för elevens egen uppfattning av maskulinitet och de förväntningar som eleven uppfattar påverkar den egna maskulinitetsidentiteten. Eftersom att det är uppfattningar som studien intresserar sig för så passar det enligt Esaiasson m.fl. med en kvalitativ metod. Enligt Esaiasson m.fl. lämpar sig kvalitativa metoder väl för att registrera svar som är oväntade och komplexa i sin natur. En kvalitativ metod ger även möjlighet för

⁶⁸ Kallstenius (2010) s.39

⁶⁹ Giddens (2007)

djupgående frågor och uppföljningar på dessa.⁷⁰ Detta anser vi lämpligt för vår studie då områden som elevens livsvärld och maskulinitet är komplexa områden som kräver möjligheten för djupgående uppföljningsfrågor för att i studien kunna fånga upp elevens upplevelser om företeelser. En kvalitativ metod ger dessutom utrymme för en interaktion mellan forskaren och respondenten. Detta ökar möjligheten att skapa förtroende hos i detta fall eleven som skall svara på en rad eventuellt "pinsamma" och svåra frågor. En interaktion mellan elev och forskare ser vi som en möjlighet att öka validiteten genom att ta in fler aspekter i svaren så som tonläge, pauser, rumsstämning med mera⁷¹.

Vi har använt oss av samtalsintervjuer, studier med samtalsintervju lämpar sig för att fånga upp hur ett fenomen gestaltar sig och genom detta tolka och beskriva fenomenets mening. Samtalsintervjuer lämpar sig väl när problemformuleringar handlar om att synliggöra hur ett fenomen gestaltar sig, för att mäta detta måste metoden undersöka hur i detta fall eleverna uppfattar vardagserfarenheter.⁷² Samtalsintervjuerna är vad Esaiasson kallar av en respondent karaktär eftersom att vi intresserar oss av intervjupersonens egna upplevelser till skillnad från en intervju av informant karaktär där man är intresserad av förekomst av ett fenomen.⁷³ För att kunna avgöra att våra valda intervjupersoner ger möjlighet till teoretisk mättnad har vi gjort observationer under två dagar där vi studerat hur eleverna förhåller och grupperar sig gentemot varandra i skolan. Observationerna utfördes genom att vi befann oss i utkanten av fokus i skolan under raster och lektioner.

Alternativa metoder

En alternativ metod som hade kunnat användas för att utföra studien är en enkätundersökning av en kvantitativ karaktär. Denna form av studie hade öppnat för en större studie som inkluderat fler respondenter och därigenom ökat studiens generaliserbarhet. Andra metoder som hade kunnat användas i studien är bland annat panelstudier och andra typer av

⁷⁰ Esaiasson et.al. (2012) s. 251

⁷¹ Esaiasson et.al. (2012) s. 251

⁷² Esaiasson et.al. (2012) s. 251-153

⁷³ Esaiasson et.al. (2012) s. 228

frågeundersökningar.⁷⁴ Dessa metoder har dock valts bort då de inte öppnar för fördjupning och interaktion med intervjupersonen vilket ses som nödvändigt för att garantera studiens validitet. En risk som vi ser med ovan nämnda metoder är att de gymnasieelever som skall förse oss med empirisk data för studien inte tar en eventuell enkätundersökning eller annan frågeundersökning på allvar. Svaren i denna skulle i så fall riskera att inte sammanfalla med hur fenomenet i verkligheten är och det skulle i så fall förstöra hela studiens validitet.

Fokusgrupper är också en metod som hade kunnat användas. Esaiasson et.al. beskriver hur fokusgrupper kan användas när man vill studera en grupp med speciellt syfte och tema som de samtalar kring. Tanken är att intervjuaren då skall kunna studera det sociala samspelet som sker mellan de deltagande i fokusgruppen. Det som beskrivs som positivt med fokusgrupper är att intervjueffekten blir mindre i relation till enskilda interjuver.⁷⁵ I en fokusgrupp finns risken att man mäter hur maskulinitet skapas i det sociala sammanhanget och inte den enskildes uppfattning och upplevelse, som kan vara svår att uttrycka i ett gruppsammanhang då den kan bli normbrytande.

De data man får fram vid en fokusgrupp visar hur deltagarna tillsammans tänker kring ett fenomen.⁷⁶

Tidigare forskning kring maskulinitet påvisar hur maskulinitet skapas i det sociala sammanhanget i relation till andra. Eftersom vi i vår studie vill undersöka hur killar uppfattar vilket maskulinitetsideal som skolan försöker applicera på dem anser vi att en kvalitativ intervju av respondentkaraktär lämpar sig bäst.

Teoretisk mättnad

Att finna teoretisk mättnad i materialet kan liknas vid att man kör på tomgång. Nya intervjuer tillför inget till det som står i centrum för undersökningen, det man får fram har redan tagits upp tidigare. Då har man funnit en teoretisk mättnad i undersökningen.⁷⁷ I vår studie strävar vi efter att nå teoretisk mättnad.

⁷⁴ Esaiasson et.al. (2012) s. 231, 251

⁷⁵ Esaiasson et.al. (2012) s. 318-319

⁷⁶ Esaiasson et.al. (2012) s. 319

⁷⁷ Esaiasson et.al. (2012) s.261

Validitet

Studiens validitet avser att det finns en god överensstämmelse mellan teori och operationalisering samt en god reliabilitet i studiens arbetsgång och resultat. För att garantera en god operationalisering försöker vi nå en god överensstämmelse mellan teori och de frågor som i våra intervjuer förser oss med empirisk data för vår studie. Innan intervjuerna översätts de aktuella teorierna till operationella indikatorer. De begrepp och teorier som vi använder oss av i vårt teoretiska ramverk översätts till enkla och konkreta frågor som intervjupersonerna enkelt förstår och kan svara på. Detta för att kontrollera att studien verkligen mäter det som den avser att mäta. För att skapa reliabilitet i studien försöker vi uppnå frånvaro av systematiska fel, detta genom dels en god operationalisering men även genom att underbygga resultaten med empiri och teori för att skapa relevanta samband för vår slutsatsdragning.⁷⁸ Vi har i vår studie använt oss av Bourdieu, Skeggs och Connells centrala teoretiska begrepp för att sedan omvandla dem i konkreta mätbara frågor i vår intervjuguide. Exempelvis för att kunna mäta det ekonomiska och kulturella kapitalet enligt Bourdieu och Skeggs har vi frågat våra intervjupersoner vad för utbildning och arbete deras föräldrar har, samt hur de upplever sina egna betyg. Vi har till exempel översatt hegemonisk maskulinitet genom att bland annat ställa frågor om bland annat status och manlighet. Sedan har vi låtit pendeln svänga tillbaka till teorin där vi tolkat elevernas svar genom vårt teoretiska ramverk, se bilaga 1 för mer exempel. Vi ser även ett samband i vårt teoretiska ramverk mellan Bourdieus och Skeggs kapitalbegrepp och Connells hegemoniska maskulinitet genom att se den hegemoniska maskuliniteten som en kapitalform som på en maskulinitetsmarknad kan omsättas till bland annat en hög status inom gruppen.

Några av de systematiska fel som vi riskerar att ställas inför i arbetet med studien är så kallade intervjuareffekter. Enligt Esaiasson m.fl. innebär detta att svaren på frågorna kan bli olika beroende på vem som ställer frågorna⁷⁹. Som tre stycken lärarstudenter av blandade kön kan vi tänka oss att det lämpar sig att det är en av oss som genomför intervjuerna. I övrigt tror vi inte att risken för intervjuareffekter är lika höga i denna studie som utförs av lärarstudenter som fortfarande är relativt unga jämfört med om vi hade varit äldre professorer som "riskerar att få

⁷⁸ Esaiasson et.al. (2012) s. 58, 63

⁷⁹ Esaiasson et.al. (2012) s.267

mer tillrättalagda svar”.⁸⁰ För att ytterligare kunna säkerställa att intervjuareffekterna blir så små som möjligt upprättar vi en intervjuguide att förhålla oss till under intervjun. Vi har även valt en plats för intervjuerna som är bekant för intervjupersonerna, ett mindre rum med soffor på elevernas skola samt några uppvärmningsfrågor för att bryta isen.

Något som riskerar att underminera validiteten och generaliserbarheten i studien är omfattningen av det empiriska materialet. Eftersom studien endast omfattar fyra intervjupersoner så skulle detta kunna leda till att studiens empiriska material riskerat att omfatta fyra personer som tillhör samma kompisgäng. Då hade intervjupersonerna kunnat uttrycka fenomenet väldigt lika eftersom att de då varit så starkt färgade av varandra. För att förhindra detta har vi använt oss av observationer av elevernas gruppdynamik och positioneringen i förhållande till varandra. Intervjupersonerna i studien känner varandra eftersom att de går i samma klass men där slutar det. Intervjupersonerna uttrycker att de inte umgås utanför skolan och under observationerna på skoltid så positionerar de sig inte i samma grupper skoltid. Något som hade kunnat öka reliabiliteten i studien hade varit att utföra studien i flera skolor eller att jämföra med en annan maskulinitetskultur i en annan skola. Det skulle dock inte besvara studiens forskningsfrågor. Eftersom att vår studie intresserar sig för hur elever i en isolerad maskulinitetskultur med en nära anknytning till en mansdominerad yrkespraktik i en skolkontext uppfattar maskulinitet och om en sådan skolmiljö uppfattas som en påverkan på elevernas maskulinitetsskapande.

Urval

Vårt urval bygger på ett strategiskt urval som motiveras ur tre steg, genom valt område, vald skola och valda elever.

Studien är utförd i en kommun med en mellanstor stad med närhet till landsbygd i Sverige, anledningen till att vi valt just denna kommun är att det finns både stadselement och landsbygdselement i kommunen. Att utföra studien i antingen en storstad eller på landsbygden riskerar att medföra en allt för hög lokal kontextuell färgning på studien och därför visa maskulinitetsideal som är typiska för just den staden eller det lokalsamhället. Detta ser vi som en möjlighet att skapa spridning bland intervjupersonerna.

⁸⁰ Esaiasson et.al. (2012) s. 267

Den valda skolan är en fristående gymnasieskola med inriktning på yrkesförberedande ämnen. På skolan finns två linjer och den dominerande linjen är fordonsprogrammet med inriktningar på personbil eller transport. Det som gör skolan särskilt intressant för studien är den kontextuella miljö som för det första finns genom dels inom fordonsprogrammet som bäddar för ett arbetsliv i en praktisk men även manlig kontext men som också faller in inom arbetarklassen. Arbetarklassens maskulinitetsideal är intressant att studera eftersom att den sammanfaller med en allmänt uppfattad hegemonisk maskulinitet som lyfts fram av media men som också svarar för fysiska arbeten. Det andra är den höga andelen unga killar som går på skolan. Cirka 90 procent av skolans elever är killar och en hög andel av lärarna på skolan där samtliga yrkeslärare är män och majoriteten av ämneslärarna. Fordonsprogrammet är en utbildning som banar väg för en yrkeskarriär inom fordon, transport och verkstad vilket samtliga är mansdominerade yrken enligt kommunfakta⁸¹. Vi anser därför kontexten på skolan är relevant för studien eftersom att vi då får en miljö där unga killar isoleras i en högre grad än på en större gymnasieskola med fler program, samtidigt som de ställs inför en yrkeskultur och en skolkultur som riskerar att komma i konflikt med varandra.⁸² Det är därför intressant att undersöka hur eleverna på denna skola uppfattar maskulinitet samt om de uppfattar att skolan påverkar dem i deras skapande av maskulinitet.

Eleverna som deltog i intervjuerna går samtliga i årskurs tre på gymnasiet. Anledningen till att vi valt att endast använda oss av elever i årskurs tre är att dessa elever har en längre erfarenhet av att gå på skolan än elever i årskurs ett och två och kan därför berika studien med mer intressanta och komplexa tankestrukturer. För att se hur fenomenen uppfattas av eleverna krävs det att eleverna har god kännedom av både skolan, praktikplatsen, lärare och andra elever för att ge goda och relevanta svar på frågorna. En annan anledning att vi valt elever i årskurs tre är att vi vill att respondenterna skall vara myndiga, detta gör det enklare att genomföra studien under den tidsram som finns då tid inte behöver läggas på föräldrakontakt. Något som vi uppskattar som en svårighet om vi valt yngre elever eftersom en majoritet av eleverna kommer ifrån en bakgrund med relativt lågt kulturellt och socialt kapital. Vilket riskerar medföra svårigheter då informationsbrev kan tendera att ej komma med hem samt att föräldrarna

⁸¹ Statistiska centralbyrån (2014)

⁸² Smedman & Torstensson (2009)

eventuellt inte ser studien som relevant. Av etiska men också praktiska skäl har vi då valt att fokusera på eleverna som är över 18år.

Urvalsmetoden följer de riktlinjer som Esaiasson m.fl. rekommenderar för samtalsintervjuer av respondentkaraktär. Respondenterna är för oss främlingar vilket skapar möjligheten att upprätthålla en vetenskaplig distans mellan oss och respondenten. Det är nödvändigt för att kunna genomföra en mer djupgående analys men även för att respondenten inte ska färga sina svar beroende på en mer långtgående relation. Respondenterna är få till antalet, vi har genomfört fyra intervjuer utifrån det ovan genomtänkta urvalet som bygger på intensitet - de är för intervjun intressanta. Respondenterna är heller inga subjektiva experter, de valda eleverna är inte elever som vanligtvis engagerar sig i feministiska frågor utan de är källor som lever ett vardagsliv i den kontext som vi är intresserade av. Intervjuerna är genomförda med noggranna förberedelser genom en intervjuguide vilket underlättar att göra liknande intervjuer med samtliga respondenter. Intervjupersonerna har även innan intervjun blivit informerade om anonymitet och att de när som helst kan avbryta intervjun.⁸³

Presentation av intervjupersonerna

Intervjupersonerna går i samma klass om sexton elever på fordonsprogrammet, men har en stor spridning trots att de är fyra till antalet. Vi har under våra observationer sett hur eleverna positionerar sig i förhållande till varandra. De umgås inte på fritiden och är olika varandra i skolan i form av uttryck, betyg och förhållande till andra elever.

Intervjuperson 1 är en kille på 19 år med invandrarbakgrund boende i den medelstora staden där studien har utförts. Han är en kille som i skolsituationen tar mycket plats men som inte uppnår godkända resultat i skolämnen. Han beskriver sig själv som en skämtsam och rolig kille. Under observationer av honom så finner vi en stor kontrast mellan hans jargong med kompisar som tenderar att vara sexistiskt och anspelade och den attityd som han har enskilt under intervjun då han var mer lågmäld och öppen i sina svar.

Intervjuperson 2 är en kille på 18 år även han boende i den medelstora stad där studien genomfördes. Han kommer från en högre arbetarklass där mamman arbetar med djurlekis och

⁸³ Esaiasson et.al (2012) s. 259-260

pappan tidigare har arbetat som lastbilschaufför men är nu mera arbetande inom kriminalvården. Intervjuperson 2 är relativt fokuserad på skolan och är lugn och samlad både i skolmiljön och i enskild intervju.

Intervjuperson 3 är 19 år och bor i ett mindre samhälle i samma kommun som den medelstora staden där studien genomfördes. Hans pappa är en lastbilschaufför som har arbetat sig upp till en chefsposition och mamman arbetar inom vården. Föräldrarna hör till en högre arbetasklass och är sedan många år skilda. Intervjuperson 3 har växt upp med sin pappa. Intervjuperson 3 är en populär kille som har relativt hög status i gruppen. Framstår genomgående som dominant men samlad.

Intervjuperson 4 är en kille på 18 år med invandrarbakgrund boende i samma mindre samhälle som intervjuperson 3. Intervjuperson 4 bor tillsammans med sina föräldrar. Föräldrarna har högre utbildning där pappan är ingenjör och mamman är förskolelärare. Intervjuperson 4 identifierar sig själv som färgad. I gruppen är han skämtsam men stabil och lyckas få godkända till bra resultat i skolarbetet.

Analys & Resultatredovisning

Disposition för analysen

Den analys och resultatredovisning som följer nedan är ordnad i enlighet med forskningsfrågorna. Först presenteras vilka attribut eleverna uppfattar som kännetecknande för maskulinitet. Denna del av analysen tar en stor plats, något som vi anser att den måste få göra för att kunna förstå komplexiteten som ligger i uppfattningen av maskulinitet. Frågan besvaras genom uppfattning av hegemonisk maskulinitet, att vara sig själv och att passa in, jaget i relation till hegemonin, maskulinitet och kroppen och att inte vara böj. Forskningsfråga nummer två där vi svarar på varifrån intervjupersonerna uppfattar att de hämtar sina ideal i skapandet av maskulinitetsrollen redovisas implicit tillsammans med forskningsfråga ett. Detta eftersom det blir omöjligt att stansa ut hur fenomenen uppfattas och samtidigt särskilja de båda. De är tätt sammanlindade och uttrycket för den ena villkorar förutsättningarna för den andra, en uppdelning skulle då leda till mycket repetition. Sist i analys och resultatredovisning behandlas

forskningsfråga tre hur eleverna uppfattar skolans roll och påverkan i skapandet av maskulinitetsrollen.

Uppfattning av hegemonisk maskulinitet

Intervjupersonerna ger en samstämmig bild av ett maskulinitetsideal. De ger bilden av en maskulin man där kroppen och de manliga praktikerna ses som högt rankade. Dessa attribut är fysiska, grova och smutsiga, de nämner exempelvis hårt slit. Intervjupersonerna beskriver nedan en stark fadersroll som influerat dem under uppväxten. Det finns dock nyanser som skiljer sig i respondenternas uppfattningar om vilka attribut som är kännetecknande för maskulinitet. Intervjuperson tre tycks vara helt acceptabelt med att maskuliniteten speglas på detta sätt och menar på att männen runt honom är normala och inte skiljer sig särskilt mycket från honom själv. Intervjuperson 4 ger en bild av en uppfattad maskulinitetsroll i samhället som hans far och bror efterlever ganska så hårt men som han själv delvis tar avstånd ifrån.

(En manlig förebild) Typ Christian Ronaldo (muskulös fotbollsspelare) i kropp o så (Intervjuperson 1)

Jag tänker ju inte att det finns män och män. Eller vad skall man säga? Men om man kollar på vad man ser som en man, om man kollar på typ K-Rauta-Reklamen så det skall vara snickare, det skall vara snus, det ska vara sådana där grejer. Och man ska vara sketen, och man skall ha blåmärken, och det skall va hårt slit och sådana där grejer. //..(Runt mig finns) det vanliga män. Det finns ingen som betar sig annorlunda än vad man själv gör liksom. Det finns inget annat tror ja...//.. Jag har alltid levt med min farsa eftersom att min mamma och pappa de gick isär och jag har alltid velat bo med min pappa för att pappa grejar med bilar, han åkte enduro och allt det där så att jag har väll fått lära mig att vara man av honom då om man vill säga så. Så att jag vet inte. Han är väl säkert en förebild. (Intervjuperson 3)

(Med skämtsam framtoning) En karla karl, han ska ha en stor lös snus!...//... (Min) pappa och bror de är väldigt maskulina i sitt beteende. Min bror han är liksom 180 cm lång, väger 95 kg, tränad, rippad och jobbar som personlig tränare, han är enorm. Säger han något så är de så liksom. Han har tränat i 12 år han är enorm. De blir liksom att han har fått den attityd: är det så är det så. (Negativa egenskaper med att vara man) ... de tror jag kan vara att de finns män som

är svin. Och bara för att de finns män som är svin kan alla män hamna i de kategorierna. De kan komma fram folk till mig och fråga excuse me do you speak english? Ja jag talar svenska liksom förhoppningsvis är de inget fel på min svenska. Man får liksom lite stämpel bara för att du är en man ska du vara så och så en mansgris och andra saker. Det är fan skitsvårt, fan är de inget positivt, något positivt måste de vara. Jo tänk att de är en tjej som har panik och blir jagad av någon. Och tänk att de står en kille här och tjejen där då springer ofta den tjejen till den killen att man kan vara den tryggheten. Så då är man en trygghet jag antar att vi män ska vara lite mer trygga de är en fördel vi är lite större i fysiken. (Intervjuperson 4)

Intervjupersonernas uppfattningar kan vi förstå genom Connells teori att de unga killarna delar en syn på maskulinitetsidealet. Den hegemoniska maskulinitet som ses som den rätta och sanna bland eleverna samklingar med vad Connell skulle beskriva som en arbetarklassmaskulinitet.⁸⁴ Den hegemoniska maskuliniteten ses i mångt och mycket som ohotad, men är också under ständig förändring. Därför är det viktigt att se hur den förhåller sig till andra maskuliniteter och vad den innehåller.⁸⁵

Att de unga killarna ger en tydlig bild av en arbetarklassmaskulinitet tolkar vi genom Skeggs teori att maskulinitets liksom femininitetens ideal är begränsat genom vilken kontext som individen föds in i.⁸⁶ Detta gör att vi tolkar att klass får en betydande roll för vilka maskulina uttryck som de unga killarna har tillgång till. Intervjupersonerna tillhör en övre arbetarklass och där framhävs en viss typ av maskulinitetsideal, detta gör att det finns begränsade möjligheter för vilka attribut som intervjupersonerna kan tillägna sig i sin maskulinitet och fortfarande betraktas som man.

Något som är avgörande för vad intervjupersonerna lägger i begreppet maskulinitet är de manliga praktikerna, alltså praktiker som tar uttryck genom fysisk aktivitet. Något som de lever i genom sin utbildning men även måste förhålla sig till genom kursplaner, praktiker och framtida yrkesliv. De praktiker som genomgående i intervjuerna har setts med högst status är motorrelaterade praktiker så som motorcrosskörning, meka, köra bil med mera.

⁸⁴ Connell (1996) s. 55-60

⁸⁵ Connell (1996) s. 55-60, 101-102

⁸⁶ Skeggs (1999) s. 162-163

Hmmm jaa, här på skolan pluggar vi och försöker och i verkstaden meckar vi. Ute åker vi runt i bilar och så. ... Jaa, är man manlig så skiter man i om man blir lite skiten och fortsätter jobba... Alltså, hmm, man ska ha lite mer kraft om man är i verkstaden, om man slår på hammaren eller så. Man ska vara lite. I matten kan man bara slappna av och skriva lite. (Intervjuperson 1)

På fritiden så träffas vi och grejar med bilar och annat. (Intervjuperson 2)

Jag tränar på gym, sen kollar jag på serier och grejer i garaget med och kör cross. Alla mina kompisar typ kör cross och håller på med bilar liksom det är det de gör. ... Positiva saker med maskulinitet är ju det att vara händig, det är ju alltid bra liksom. Om man är händig det är ju skitbra, om man är mindre händig det är ju inte lika bra. Men det finns ju alltid någon som är det. Det är ju bra liksom. Snusa är ju inte lika bra då, men man säger ändå att det är manligt för att det är ju inte jättemånga tjejer som gör det. Det har ju blivit någon sådan stämpel typ. Jag vet inte mer. (Intervjuperson 3)

Nej jag och en kompis tränar två timmar i veckan och sen så sitter vi och dricker kaffe och träffar andra polare, spelar forza, meckar med bilar lite så. Och så har jag en flickvän som jag träffar på helgerna. (Intervjuperson 4)

De praktiker som de unga killarna framhäver som manliga klingar väl överens med vad Connell beskriver som typiskt för den hegemoniska maskuliniteten. Connell förklarar att det finns en allmänt erkänd uppfattning bland människor om att de maskulina attributen är oförändringsbar genom att män inte kan ändra sig. Detta samtidigt som masskulturen förstärker denna bild av en förkroppsligad och djup maskulinitet gör att de praktiker som eleverna beskriver som ger utlopp för pådrivande, våld och lust villkorar männens handlingsutrymme och gör andra praktiker otänkbara för en man.⁸⁷ Den hegemoniska maskuliniteten villkorar olika praktiker som kan ge individer högre eller lägre status.⁸⁸

⁸⁷ Connell (1996) s. 69

⁸⁸ Connell (1996) s. 58

Att vara sig själv och att passa in

En särskild aspekt av maskulinitet som samtliga intervjupersoner ger uttryck för det är manligt att framstå att vara sig själv. Detta görs genom att stå upp för vad man tycker och framstå som genuin. Till stor del är det oklart och oreflekterat, intervjupersonerna förklarar att man skall vara sig själv men inte hur man är sig själv.

Man kan vara hursomhelst de är upp till varje person (Intervjuperson 1)

(jag) står för mina åsikter, vill någon hålla med mig så e de lugnt, om inte så är det okej med mig. Jag är inte sådan som ändrar min åsikt bara för att folk ska hålla med mig. Jag står för vad jag tycker. (En riktig man skall...) vara sig själv inte allt för uppmärksamhetsberoende det är inte allt i livet anser jag. (Det är) positivt är att man e sig själv och våga tycka och stå för det man säger, (det är) negativt är att man anpassar till andra bara för att få andra att följa med.

(Intervjuperson 2)

Nah, Jag har ju alltid kört mitt race och sedan har folk fått ta mig som är. Sen har jag väl passat in ganska bra ändå. Det är ingen vad jag vet som, misstycker. (Intervjuperson 3)

Det är manligt att stå upp för de man tycker, de tror jag helt klart höjer ens maskulinitetsvärde/.../ Han ska stå upp för de han tänker och tycker de är kriterier för en riktig man skulle man kunna säga (Intervjuperson 4)

Att vara sig själv är en egenskap som premieras högt av eleverna, samtidigt villkorar de begreppet. Det finns en balansgång mellan att vara sig själv och att passa in. Eleverna ger uttryck för att det är viktigt att passa in och bli accepterad av övriga elever på skolan men även av personer utanför skolan. Begreppet att passa in ser vi som ett uttryck för att ha en kod som överensstämmer med den hegemoni som uppfattas som normalläget för maskulinitet på skolan. Det är enligt Connell den hegemoniska maskuliniteten som är högst rangordnad av en rad olika maskuliniteter, denna är dialektisk av sin natur vilket innebär att de unga killarna försöker finna ett balansläge. Att ligga för nära hegemonin ger dock inte någon garanterad kontroll utan kan uppfattas som för mycket vilket intervjuperson 2 uttrycker genom att man inte får bli för

uppmärksamhetsberoende.⁸⁹ Att vara sig själv villkoras av eleverna, det är viktigt att passa in i gruppen.

Eleverna ger uttryck för ett antal strategier för att passa in, intervjuperson 1 som inte besitter något högt kapital är den som ger en mer alternativ strategi genom att försöka vara clownen medan de övriga intervjupersonerna lägger fram populära fritidsaktiviteter samt en viss homogenitet där man söker efter liknande kompisar att vara med. Det intressanta i detta är att dessa aktiviteter passar väl in med de högt premierade manliga praktikerna presenterade tidigare.

Det är viktigt att passa in, jag vet inte hur man gör det. Jag försöker vara busig och spela Allan liksom. (Intervjuperson 1)

(För att passa in) ska man försöka hänga med de andra och tycka samma sak. Jag är dock lite annorlunda då jag brukar ta avstånd mot vad de andra säger om jag inte håller med, tycker jag någon så står jag för det oavsett vad de andra tycker. /.../ (För att ses som manlig) i skolan är det mest att försöka få uppmärksamhet. (Intervjuperson 2)

Det är ingen i vår klass som till exempel tar på sig arbetskläderna till matsalen. Däremot många i ettan som gör det. De uppfattas som slarviga när de kommer smutsiga. Vi (i trean) byter om varje dag innan lunchen. (Intervjuperson 2)

Skall man bli typ populär i skolan så får man ju umgås med de som man tycker ah.. är. Ja det är ju så här att jag har ju alltid varit populär i skolan men då är det för att jag har spelat fotboll, jag har spelat innebandy, hållit på med motorer och alltihopa och det har varit de sakerna som varit populära (Intervjuperson 3)

Jag är väl den där småtrevliga killen vill ingen illa gör de man ska och sköter sig. Men det är viktigt att passa in tror jag, antingen får man passa in eller så får man vara så radikal att man får en egen grupp, antingen får man ta lite plats eller väldigt mycket plats och på nåt sätt liksom. (Intervjuperson 4)

Här framgår det tydligt den balans mellan hegemonin och något annat som Connell menar att unga killar måste finna för att få en bra position i gruppen. Det framgår även tydligt en

⁸⁹ Connell (1996) s. 58

överensstämmelse med att den som avsäger sig hegemonin måste förhandla eller slå sig ur det och skapa något annat som vinner honom respekt.⁹⁰

Att passa in innebär således att bli omtyckt av andra, ett konkret sätt att bli det och som också uppfattas som manligt är solidaritet gentemot andra både inom kompisgruppen utanför skolan som inom skolan. Detta ter sig i hur intervjupersonerna beskriver positiva egenskaper för maskulinitet men också som ledare. Vi ser på begreppet ledare i detta fall som synonymt för maskulinitet eftersom att den som passar bäst in, är populärast är den individ som sammanfaller bäst med de lokala maskulinitetsidealen och är också den som framstår som ledare.

Det finns en kille som är ensam som inte vill vara det, brukar sitta vid honom i matsalen, han sitter själv i matsalen vi brukar sätta oss vid honom, hans klass sätter sig inte bredvid honom. Han är retad. Då säger han, de är inte alla som är lika trevliga som ni. Jag tror det är manligt. Då slipper han få dåligt självförtroende och tro att ingen vill hänga med honom. (Intervjuperson 1)

En bra ledare skall komma med bra idéer, va framåtriktad. (Intervjuperson 2)

Jag är ju sån som person att jag ah... kliar du mig på ryggen så kliar jag dig på ryggen. Lite sån och jag har ju kastat många kompisar som har vart sådana att jag har hjälpt de hur mycket som helst men de hjälper inte mig tillbaka. När jag frågar om jag kan få hjälp så är det mycket, varför skall du få hjälp typ. Vi är nog lite mer allt i allo. Sen kan jag tänka mig att jag bestämmer lite mer än vad många av dem gör. Som när jag säger någonting så får det ah, lite mer än vissa andra/.../ Men sen är det ju så att jag har ju många sådana kompisar med, men även de som bara hänger med liksom. De följer med strömmen eller vad säger man? /.../ (Man ska vara) jag vet inte, rättvis. Hitta på så i kompisgrejen så ska man ju hitta på saker som alla gillar. Sen är det ju så att man drar ju sig till vänner, för jag umgås ju bara med folk som gillar bara exakt det jag gillar. Jag har inte många vänner som är tvärt om eller vad säger man? Det är ju de vännerna som meka med bilar, skruva med bilar, köra cross och så träningen då det är ju såna vänner som jag har. Så man får ju vara ganska lika i alla fall så man har samma intressen. (Intervjuperson 3)

⁹⁰ Connell (1996) s. 58

Ibland det beror på vad de är för situation ibland går jag in i ledarrollen utan att reflektera över det själv och man kan backa ett steg då vi är ju bara grabbar/.../ det är nog de liksom modig, nej inte modig utan stå för de man tycker, inte låta någon trycka ner en och jag tror många ser upp till det. Nu låter de som jag är väldigt egenkär men de är jag inte. Maskulinitet är ett väldigt brett ord dock man kan vara manlig på olika sätt. Dock så gör jag väldigt mycket manliga saker som kallas manligt. De är säkert lika många tjejer som tränar till exempel utan att det blir omanligt. (Det finns en) medelstatus, en medelkille om man säger så. Jag ser mig också som en medelkille har många vänner men ändå inte för många. Omtänksamhet de är också en väldigt manlig grej. (Intervjuperson 4)

Intervjupersonerna ger här uttryck för vad Connell kallar för delaktig maskulinitet. Solidariteten och homogeniteten som intervjupersonerna ger uttryck för förklaras genom att alla män, även de som inte slaviskt följer den hegemoniska maskuliniteten vinner på att delta i det hegemoniska projektet eftersom att de samtliga vinner på att upprätthålla normen vilken skulle kunna gå förlorad om för många avvek från den.⁹¹ Detta uttrycks även genom att vara oansvarig och otrevlig beskrivs som en central del i att vara omanlig och straffas kollektivt genom uteslutning och ett oönskat deltagande.

Det är svårt att säga men tillbaka dragen och uppkäftig ska man inte vara. Klart man kan kriga sig fram och så men dom ger inte jag någon respektför och är omanligt. Tycker bara de är jobbiga då skickar jag hellre bort dem. /.../ Om man springer runt i verkstaden och gör ingenting det är bara där för att få sitt studiebidrag. De gör inget vettigt alls verken på lektionerna eller i verkstaden, det kan man la inte uppfatta som moget. (Intervjuperson 2)

Företeelsen i sig som intervjupersonerna identifierar som att passa in, vara solidarisk samt att vara sig själv kan förstås genom Skeggs teorier om respektabilitet och subjektpositionering. Skeggs menar att man för att bli respektabel måste den som strävar efter att bli respektabel först uppfattas som en individ. En individ är en person av värde som har lyckats uppnå ett lagom ansamlat kapital på den lokala marknaden.⁹² I detta fall menar vi att vi kan se en maskulinitetsmarknad i vilket den hegemoniska maskuliniteten har högst värde.

⁹¹ Connell (1996) s. 103-104

⁹² Skeggs (1999) s. 12-13

Maskulinitetsmarknad är ett eget begrepp som vi myntat, med det menar vi att det finns en kapitalmarknad inom vilken graden av maskulinitet gentemot den hegemoniska maskuliniteten fungerar som växelkurs, ligger en kille nära den hegemoniska maskuliniteten byts detta mot erkännande och status. Ligger han långtifrån den hegemoniska maskuliniteten i sitt beteendemönster leder detta till utanförskap. För att ses som en individ behöver intervjupersonerna förhålla sig till marknadsvärdet för olika beteendemönster. Skeggs menar att det först som en person ses som en individ som hen kan göra sig anspråk på att vara ett subjekt, och därigenom se andra som objekt. Respektabiliteten är likt hegemonin uttrycker för ett ideal som begränsar individernas handlingsutrymme men som också skapar trygghet. Detta förklarar hur intervjupersonerna uppfattar gemenskap och vikten av solidaritet inom gruppen. Detta leder till ett klassifikationssystem i vilken individerna kan hitta sin egen plats.⁹³

Jag i relation till hegemonin

Eleverna är medvetna om hur de positionerar sig i förhållande till både den uppfattade samhällsnormen för maskulinitet men även hur de förhåller sig till sina positioner i skolan.

Jag är ju i och för sig inte så himla manlig jag försöker vara omtänksam och alltid ärlig och stå för de man tycker och hit och dit. Jag vet inte jag är sådär halv man kanske jag snusar och så de är lite manlig. Jag tycker inte de är helt rätt att gå in och bestämma så (som pappa och brorsan gör). Jag kan själv uppleva att jag gör så ibland men då försöker jag backa och skylla på dålig uppfostran. Pappa är väldigt sådan att "de ska vara så" och jag är helt emot det. (Intervjuperson 4)

(Jag är) en Allan som springer runt, typ. Jag kör buskortet. (Intervjuperson 1)

Jag tror att jag upplevs som någon av de bättre i klassen. Eftersom att ingen i klassen tar skolan seriöst. I min klass är det lätt att vara en bra elev. Jag brukar sköta mig. Jag umgås inte med några från skolan. Jag tycker mogenhet är viktigt. (Intervjuperson 2)

⁹³ Skeggs (1999) s. 69

Jag vet inte, jag har ju. De kompisar jag har här har ju också ett bilintresse och då får man ju, om man är framåt, trevlig och sånt det kom ju nya elever nu och en kille han har ju passat in så himla bra på grund av att han är trevlig, han är lätt att prata med honom liksom frågar mycket om han behöver hjälp och alltihopa, han pratar bilar och alltihop sådana där grejer.
(Intervjuperson 3)

Intervjupersonerna identifierar sig utefter redan befintliga ramverk för den hegemoniska maskuliniteten och utefter detta så positionerar de sig själva. Skeggs menar att kunskap om normen för vilka attribut som ger en hög position spelar en stor roll för att reproducera respektabiliteten.⁹⁴ Alla individer identifierar sig själva gentemot en påhittad andra person.⁹⁵

Maskulinitet och kroppen

Två av intervjupersonerna understryker att utseendet är viktigt och att de lägger tid och eftertanke i hur de ser ut. Dessa båda är intervjuperson 1 och 4 vilka båda har invandrabakgrund från mellanöstern. Intervjuperson 2 och 3 vilka till utseendet är långa och ljushåriga menar på att utseendet inte är lika viktigt och att man får se ut precis som man vill, men avslöjar att det finns en viss gräns för vad som ses som acceptabelt.

Jaa jag lägger tid på utseendet, beror på man vill ju se bra ut alla vill ju se bra ut. Håret och så.
(Intervjuperson 1)

Utseendet tycker jag är relativt, inte jätteviktigt, sett till vår skola så är de la ingen hög standard./.../Man får se ut som man vill, om man ska tycka som jag tycker. (Intervjuperson 2)

Utseendet är inte viktigt. Man får la se ut som man vill. Ja det finns ju alltid gränser.
(Intervjuperson 3)

Jaadu, de är ju precis upp till var och en, man ska se ut som man vill. Nu ser jag ut som tusan ofixat hår och meka kläder. Du vet att jag brukar vara fixad och se fin ut./.../ Jag är sjukt snabb fixar håret på väg till bussen. Fast jag brukar tvätta ansiktet, jag är livrädd för att få finnar

⁹⁴ Skeggs (1999) s. 35-36

⁹⁵ Skeggs (1999) s. 212

faktiskt/.../ Om jag skall på fest så lägger jag mer tid helt klart, beställt en plattång som jag ska börja använda på helgen och så (Pinsamt röstläge)/.../Du kommer i olika kategorier beroende på hur du är klädd. Ska du kalla de emo-stilen svarta tunna byxor hamnar du i en kategori. Eller så har du nyaste och finaste kläderna. (Intervjuperson 4)

Skeggs menar att kapital kan förkroppsligas genom förkroppsligade disputationer så som kläder, stil. Detta används för att signalera vem man är eller vem man inte är, därför görs investeringar i kroppen som en form av kulturellt kapital. Det är viktigt att vårda sin kropp i förhållande till andras kroppar och de lokala premisser som råder i den gällande kontexten för ett högt förkroppsligat kapital.⁹⁶ Genom Skeggs kan vi närma oss att förstå varför de båda intervjupersonerna med invandrarbakgrund lägger ett större fokus vid utseendets betydelse. Om vi tar oss tillbaka till de hegemoniska maskulinitetsideal som intervjupersonerna ger uttryck för ovan - fysiska praktiker, typiska västerländska manliga yrken, K-Rauta-Reklamen så framgår det tydligt att hegemonin är den vita mannen. Därför har de båda etniskt svenska intervjupersonerna inte ett lika stort behov att investera i sin kropp för respektabilitet, till skillnad från de båda med invandrarbakgrund som ligger längre ifrån hegemonin och därför måste göra en större investering i det förkroppsligade kapitalet.

Connell menar att maskulinitet och maskulinitet konstrueras i relation till något annat. Maskulinitet och femininitet blir därför varandras motsattser. Detta kan förklara varför de intervjupersonerna som i sin uppfattning ligger närmast det hegemoniska idealet sätter gränser för hur man kan se ut men även för att utseendet inte är så viktigt.⁹⁷ Det är avsägandet av det feminina som är grundbulten i att upprätthålla det manliga.⁹⁸

Även om det feminina uppfattas som något hotfullt mot maskuliniteten läggs stor vikt att upprätthålla utseendet. Samtidigt som de feminina delarna i att vårda sitt utseende förklaras med lite skamfullhet.

⁹⁶ Skeggs (1999) s. 133-137

⁹⁷ Connell (1996) s. 66-67

⁹⁸ Connell (1996) s. 103

Man får la se ut som man vill. Ja det finns ju alltid gränser, jag var på väg häromdan till skolan och då såg jag en kille som fortfarande hade på sig solglasögon liksom långt hår, keps och grejer. Det såg man ju riktigt att han var ju inte riktigt riktig. Liksom med solglasögon klockan sex på morgonen och kolsvart ute liksom. (Intervjuperson 3)

Alltså de är svårt för mig att svara på gillar olika stilar, beror ju på från person till person man ser ju om en kille inte trivs i sina kläder. typ sådär, rosa byxor de är varken snyggt på killar eller tjejer. vad tusan har du på dig rosa byxor för? Hemma så är de jättemysigt men ute på stan vad tusan. Om man står och filar naglarna efter en dag i verkstaden. Så kommer dom skrattar men de är ju jag filar och klipper mina naglar jag vill inte ha vassa naglar så man råkar riva dom. Det är ju skitelakt. Tror vissa kanske tycker att vissa som är väldigt måna om sitt utseende men jag tycker inte det. (Intervjuperson 4)

Utseendet är la relativt viktigt tycker jag inte jätteviktigt, sett till vår skola så är de la ingen hög standard. nää tar det som funkar bra med varandra hemma i garderoben. (Intervjuperson 2)

För att upprätthålla värdet av det investerade förkroppsligade kapitalet sker en sträng övervakning gentemot andras kroppar, kläder och attribut. Därför blir stil och mode en viktig arena där distinktioner och begränsningar görs. Men det ger också en gemenskap. Investeringar i kroppen blir en kulturell resurs på den lokala marknaden.⁹⁹ Vi kan genom Skeggs förstå de bakomliggande strukturerna som gör att trots att de unga killar anser att man skall vara sig själv ändå sätter tydliga gränser för vad som anses ett normalt yttre.

Intervjupersonerna definierar maskulinitetsidealet till stor del utifrån vad de anser vara omanligt. Det tydliga maskulinitetsidealet som är beskrivet ovan utifrån en maskulilin man där kroppen och de manliga praktikerna är högt rankade. För att kunna definiera mer tydligt vad maskulinitet är behöver de först definiera vad omanligt är.

Att vara en tönt är något som anses vara omanligt och som man skall distansera sig ifrån. På frågan hur man inte vill uppfattas som person uttrycker intervjuerpersonerna att uppfattas som en tönt är inte önskvärt.

⁹⁹ Skeggs (1999) s. 185-187

Som en tönt exempelvis. Som en tyst person eller de måste man inte vara samma sak. Inte pratar så mycket går sin egen värld lite osocial. Det finns väldigt många också, Som exempel I vår skola exempel liksom många som går själva. (Intervjuperson 1)

På frågan vad som anses vara omanligt är det med hjälp av kvinnliga attribut som intervjupersonerna beskriver avståndstagandet från det manliga det manliga.

Att man är omanlig, de är väl lite snacket hur man pratar så. Det kan vara rösten, stilen kläderna vad man har på sig och sånt. Typ SWAG och sånt, liksom alltså typ vi säger att jag brukar ju ha både swag och vanlig classy stil vanlig jacka vanlig tröja eller nåt. Ibland har man kanske någon bild på någon kändis de är lite swag så, då är det lite omanligt. Eller de är vad jag hört, eller det är vad min tjej tycker. /.../Jaa man blir lite rädd för att få olja på händerna, att man shit springer hem. (Intervjuperson 1)

Ja jag tror vi betraktar dom så för att min fordonslärare är inte rädd för att bli smutsig om händerna medan min svenskalärare, äsh, nej jag rör inte nog det där idag, medan min fordonslärare gör det. Ja de är han nog han har ju präglats av verkstadskulturen i snart 40 år tillslut får han det i sitt sätt. Svenskaläraren är lite mer finare och graciös, spelar tennis o så. (Intervjuperson 4)

Nej. Städning (kan vara omanligt) är ju svårt för alla för de tycker att det är tråkigt och det säger man ju att det är kvinno-göra, fast det är ju bara för att det är tråkigt. Så städningen är ju dålig och plocka tillbaka alla verktyg. Jag är ju sån att jag plockar ju tillbaka alla mina verktyg för jag vill ju veta var de är. (Intervjuperson 3)

Att inte vara böj

Att vara homosexuell man beskrivs som den ultimata frånträdelsen från den hegemoniska maskuliniteten.

Ja vi kallar det att de är böjiga i sättet. De är lite kvinnligare och de är lite, ah, lite skit under naglarna, ja det är världens undergång typ. Och så pratar de lite konstigt, det känner man att det är ingen KARL liksom. /.../Det finns ju bögar som är som vilken man som helst, men sen så finns det ju bögar som är lite mer kvinnliga och då märker man ju att allt inte står rätt till. Att det där är ingen riktig man utan det där är ju en tvestjärt. (Intervjuperson 3)

Jag tror de är lite så jag är uppväxt pappa är väldigt sån de är fel att vara bög. Då har det blivit så att det är fel att ha långt hår då är man lite fikusaktig. De är något bara jag tycker tror jag.

(Intervjuperson 4)

De feminina attributen och homosexualitets avgörande för omaskulinitet kan förklaras genom Connells teori om underordnad maskulinitet. Som beskrivits ovan är den hegemoniska maskuliniteten den dominerande samhällsnormen, och den som eleverna ger uttryck för är en typisk arbetarklassmaskulinitet. Eftersom den hegemoniska maskuliniteten är den dominerande maskulinitetsnormen i den studerade kontexten finns det också en underordnad maskulinitet. De männen som inte når upp till den hegemoniska maskulinitetens ideal och krav placeras i en underordnad ställning i hierarkin. Den maskuliniteten som ligger lägst i denna genushierarki är den homosexuella, som blir det genom den stigmatisering och politiskt våld som det innebär att få sin identitet stämplad som bög. Anledningen till att det är på detta vis är att en rad olika praktiker som utförs av homosexuella män väcker en homofobi. Connell menar att i den homofobiska ideologin feminiseras homosexuella män. Detta leder till att alla former av feminina attribut hos män utesluts ifrån den hegemoniska maskuliniteten och straffas kollektivt.¹⁰⁰

Utbildningens påverkan av maskuliniteten

Eleverna säger att de premierar den praktiska delen i sin utbildning. Teorin kommer i andra hand. Här formas även deras syn på maskulinitetsnormen inom sitt fält. Praktiken tenderar att vara hård och de känner att de uppmuntras att ingå i denna kulturella normbildning och de ger en bild av att man måste vara hård och tuff inom yrket genom att inte vara rädd för att skita ner sig lite och det hårda språket mellan männen bara är på skoj. De ger en bild av att detta måste de ha för att överleva men hade de haft samma jargong hemma med till exempel sin flickvän hade det snabbt tagit slut. En annan viktig del av yrket är att vara duktig på att förklara olika saker i relation till kundbemötandet. Här lyfter alla sin manliga verkstadslärare som en god förebild för

¹⁰⁰ Connell (1996) s. 62, 102-103

att visa på en bild av att få saker gjort och visa hjälpsamhet. Hjälpa varandra och vara solidariska inför uppgiften som ligger framför dem. Vid observationer på skolan är det ett tämligen hårt språkbruk som används eleverna emellan. Intervjupersonerna uppfattar också en uppdelning mellan de teoretiska och de yrkespraktiska ämnena där de yrkespraktiska ses som de som de kommer att ha mest användning av i framtiden, samt vid frågor om skolan och skolämnen så var det genast yrkespraktiska ämnen som intervjupersonerna började prata om först. Det var först vid frågan om de teoretiska ämnena som de berättade om dem. Eleverna uppfattar att det finns en verkstadskultur, detta tolkar vi som en del av skolans påverkan på eleverna.

(Det är omanligt när) man blir lite rädd för att få olja på händerna, att man shit springer hem. Jaa, är man manlig så skiter man i om man blir lite skiten och fortsätter jobba. Man ska ha lite mer kraft om man är i verkstaden, om man slår på hammaren eller så. Man ska vara lite mer. I matten kan man bara slappna av och skriva lite. Jaa de i yrkes är lite hårdare och på dig hela tiden, medans matteläraren gör där så går han därifrån men i verkstaden måste du vara klar är en kund bil du måste vara klar med den. (Intervjuperson 1)

Förr kände jag att jag inte att jag hade användning av skolan, men ju mer man grejade (med bilar) så förstod man och när man såg att de man hade lärt sig i skolan funkade. (I verkstaden) är det rätt hård stämning, det är det. Det är rätt hög ton och det finns folk som försöker sätta folk på plats och så e de ju, det har jag svårt att se som omanligt. (intervjuperson 2)

De är ju många nuförtiden som inte kan någonting om bilar och då måste man vara duktig på att förklara. Så man skall ju kunna prata och vara framåt och duktig på att förklara grejer och det är ju bra för cheferna och alltihopa liksom. (Kollegorna) De pratar som jag gör. Fast man pratar ju inte så med kunderna. Vi är ju lite omogna, skojar och sådär men när det är kunder runtomkring så är man ju seriös och lugn liksom. Sen när det inte kommer kunder och skit så kan man ju skoja med sina kompisar och arbetskollegorna med. (Intervjuperson 3)

Ja de är väldigt mycket manliga yrkesmekaniker i vårt yrke så vi blir väldigt grabbiga. Om de kommer en snygg tjej till verkstaden så blir alla jag tar den jag tar den. Så kör man sten sax påse om den, jag är inte sådan när jag är hemma, då skulle min flickvän döda mig. (Intervjuperson 4)

Eleverna uppfattar att idealen för den hegemoniska maskuliniteten påverkar dem i deras praktik i stor utsträckning och att skolan försöker påverka dem åt ett annat håll i de teoretiska ämnena i deras maskulinitetsskapande. Elevernas maskulinitet i skolan formas genom dels praktiken för deras framtida yrke och dels genom de mer mjuka värdena som de möter i de teoretiska ämnena. Detta gör att eleverna påverkas inom de t fält de befinner sig i. Detta kommer till uttryck genom att det finns en skillnad för hur man är på arbetsplatsen med kollegorna och med kunderna. Hemma och i skolan finns det även där stora skillnader och det är eleverna väl medvetna om. Eleverna uttrycker även i citat ovan att de uppfattar en skillnad i fysisk ansträngning och manlig praktik mellan de teoretiska ämnena, som är mer slappa och flummiga och de yrkespraktiska som uttrycks som mer maskulina och ordning och reda.

Eleverna uttrycker att skolan har påverkat dem genom relationen till varandra under tiden som de går i skolan. Där måste de komma överens och respektera varandra för att de är under samma tak. Eleverna säger att detta gäller bara i skolan, i övrigt så ställer skolans krav inte något på dem då de flesta inte bryr sig om de sociala relationer som de utvecklar i skolan på fritiden då de umgås med andra kompisar. De framhäver att skolan har givit dem god förståelse för hur de bör förhålla sig till varandra i skolan. Här framhävs begrepp som omtänksamhet, ärlighet, solidaritet och att stå upp för det man tycker som viktiga som centrala delar av vad skolan försöker ge dem. Eleverna ger en bild av vad som är viktigt men att de har svårt att konkretisera det ut i verkliga livet. Det finns nyanser i hur eleverna ser på skolans påverkan. Några uppfattar att det är viktigt att vara solidariska och komma överens, andra uttrycker att de uppfattar att det finns ett tvång från skolans sida och om de inte följer de regler som finns så blir de avstängda.

Ja de vill ju att vi skall vara sams allihopa, det är väl det. Det finns ju olika grupper i skolan och alla skall ju försöka att inte börja slå ihjäl varandra typ. Så de försöker ju hålla alla sams eller vad man skall säga. (Intervjuperson 2)

Ja, men det är ju så om man ser det att skolan som nu då de lär ju oss lite av vad som är rätt och fel. Som när man var liten och gick på dagis och dagisfröknarna uppfostrade en. Det är ju lite hälften hälften föräldrar och dagisfröken. Man får ju lyda det. Det är ju samma här man får ju lyssna på skolan, om man gör något fel då blir man utskickad. Nu är det ju inte så här att första lilla grejen som du gör så blir du utskickad utan jag menar det var ju några som började slåss

liksom och de har ju sagt att om det är några sådana grejer så åker ni ut bara och då har det blivit så att om någon är sur på varandra så är det bara att gå därifrån typ. Så att de har väl fått en påverkan på oss alla på så sätt. Det är ju de som har lärt oss här. Sedan är det ju med de även så sätt att kliar du dem på ryggen så kliar de tillbaka liksom. Bara du är snäll så hjälper de dig och då är det ju inga problem. (Intervjuperson 3)

Ja de finns en kille i vår klass som är lite utanför. Då kommer en lärare fram till mig du får gärna försöka vara snäll mot honom så han inte hamnar utanför. Det har vi så klart tänkt på innan men vi försöker vara snälla mot honom. Så han inte ska vara helt utanför. När lärarna ber oss han vill verkligen att vi ska vara snälla mot varandra lärarna vill verkligen att vi ska vara snälla mot varandra och stå upp för varandra och göra tjänster för varandra för det är de skolan gör. Man kan ju se att de sätter upp ideal för oss för hur vi ska vara och de är ju bara positiva ideal som är bra som att vi ska vara händiga och snälla, de blir ju bra referenser som blir bra för skolan. Jag antar att de inte vill att vi ska vara så blyga av oss antar jag. För vi kommer ut på en arbetsmarknad där det är slit och släng man tar det hit och dit. (Intervjuperson 4)

Elevernas uppfattning av verkstadskultur och skolans inverkan ses som ett uttryck för hur skolan bidrar till att forma elevernas maskulinitet. Yrkespraktiken och dess innehåll ligger väl i linje med elevernas uppfattning om hegemoniska maskulinitetsideal vilket tyder på ett samband mellan skolans innehåll och uppfattningen av maskulinitet. Detta ges stöd genom Skeggs som menar att en utbildnings kursinnehåll kan påverka normen för vad som ses respektabelt. I en utbildning som utvecklar praktiker blir det svårt för individen att skilja på den personliga sidan och yrkesproffsionaliteten och dessa två blandas samman i skapandet av jaget.¹⁰¹ En utbildning som i detta fall uppfattas premiera självsäkerhet, tuffhet, hårdhet och framåtanda gör det omöjligt för eleverna att skilja verkstadspraktikerna från jaget. Några av eleverna ger sken av att kunna ställa om språket till andra situationer.

Att eleverna premierar de yrkespraktiska ämnena över de teoretiska kan ges en förklaring genom en sammanblandning av Bourdieu och Skegges teorier om hur skolan bidrar till att reproducera och upprätthålla strukturer. Bourdieu menar att skolan reproducerar skillnader i socialt kapital genom bland annat att elever från hem med ett lågt kulturellt kapital tenderar att

¹⁰¹ Skeggs (1999) s. 91-105

välja utbildningar som senare i livet förstärker skillnaderna.¹⁰² I detta fall har vi unga män från i huvudsak arbetarklass som valt en gymnasielinje som kommer att reproducera deras klassposition. Skeggs förklarar företeelsen av omkastning i värdehierarkin teori - praktik till praktik - teori sker när individer som inte har en högre tilltro till att själv ha tillträde till högre positioner i samhället genom sitt nedärvda och förvärvade kulturella kapital söker förklaringar till att inte misslyckas. Genom att se praktiska ämnen som mer värdefulla för framtiden motiveras inte godkända resultat i de teoretiska ämnena utan att ses som ett misslyckande.¹⁰³

Slutsats och återkoppling till tidigare forskning

Eleverna uppfattar att de hämtar ideal för skapandet av maskulinitet från verkliga förebilder i vardagen så som föräldrar, syskon och kompisar som har en direkt påverkan i hur eleverna formar sin egen maskulinitet. Påverkan sker genom att antingen eleven anser att förebildens maskulinitetsuttryck är det rätta och försöker framstå som den personen eller genom att göra ett aktivt avståndstagande från egenskaper som om de även ses som maskulina inte sammanklingar med hur eleven själv vill vara och uppfattas av andra. Maskulinitetsidealet hämtas även i från masskulturens projicering av maskulinitet genom media. Detta genom uppfattningen av maskulinitet genom K-rautareklamen som porträtterar en vit arbetarklassmaskulinitet som premierar fysisk styrka och hårt kroppsarbete. Även fotbollsspelare uttrycks här som en förebild för maskuliniteten. Gemensamt för dessa är ett maskulinitetsideal som ger ett högt fokus på den muskulösa, starka och fysiska kroppen som inte skyr svett och smuts. Detta ses som elevernas uppfattning för den hegemoniska maskuliniteten, den skapade maskulinitetsidealet för vilket andra män rangordnas inom en värdehierarki.

Det är även elevernas uppfattning av vad som läggs i den hegemoniska maskuliniteten som ger uttryck för vilka attribut som eleverna uppfattar som kännetecknande för maskulinitet. En i huvudsak vit arbetarklassman som har en stor delaktighet i de maskulina praktikerna. När eleverna beskriver maskulinitet och maskulinitet görs detta dels genom att beskriva vad

¹⁰² Bourdieu & Passeron (2008) s. 18,76

¹⁰³ Skeggs (1999) s. 91-105

maskulinitet inte är genom feminina attribut och handlingar men även genom handlingar och praktiker som ses som maskulina. En riktig man har maskulina intressen och lever ut de manliga praktikerna som är till exempel bilkörning, meka, motorcrosskörning, träning och så vidare. Det som samtliga praktiker har gemensamt är att de förutsätter den maskulina fysiska och muskulösa kroppen som inte skyr smuts och svett. Något som eleverna beskriver som omanligt är just det rädslan för smuts som ses som feminint och därigenom omanligt. Att vara solidarisk mot den svage samt att vara en ledare i gruppen ses som manligt. En god ledare skall ta tillvara på de manliga praktikerna och vara solidarisk. Det sätts dock gränser för hur heterogen en kompisgrupp kan vara. Att däremot vara solidarisk mot den som är utanför en är chans att bli en ledare och därigenom uppnå maskulinitetsstatus.

Eleverna uppfattar att skolan påverkar dem i skapandet av maskulinitetsrollen, de hämtar främst de praktiska idealen från sina lärare i fordonsprogrammet. Det som premieras är yrkeskunnighet, raket och en kommunikativ förmåga. Eleverna ger även uttryck för att skolan försöker påverka dem i deras förhållningssätt gentemot andra. Detta genom en nolltolerans mot våld, vilket vissa av eleverna ger uttrycka för kan ligga nära till hands vid konflikter. Det har därför blivit viktigt att komma överens i skolan även om eleverna inte tycker om varandra, detta uppfattar eleverna som positivt. I övrigt anser eleverna att skolan inte försöker påverka dem mycket i skapandet av maskulinitet utan att de ställs fria i att vara så som de själva vill. Här läggs återigen fokus på det fysiska och eleverna menar på att man får se ut hur man vill. Eleverna ger uttryck för att skolan arbetar med de mjuka värdena men det är inte där som de lägger fokus, de premierar de hårda och fysiska attributen.

Eleverna uppfattar att för att ses som respektabel och kunna positioneras som ett subjekt måste de förhålla sig till den lokala maskulinitetsmarknaden för den hegemoniska maskuliniteten genom att vara på rätt sätt, följa koderna för maskulina hegemonin utan att uppfattas för nära eller för långt borta från den hegemoniska maskuliniteten. Om killarna befinner sig för nära hegemonin riskerar de att uppfattas som för uppmärksamhetskrävande och dominanta, eller som för feminina och stämplas som bögar. Samma premisser gäller de förkroppsligade kapitalformerna där killarna skall vara lagom och inte för extravaganta som alternativa eller feminina klädstilar. Samtidigt som de unga killar förhåller sig till dessa regler skall de framstå som att de är genuint sig själva eftersom att det framstå som omanligt att vara svag i sig själv.

När individerna hittat balansen kan de göra anspråk på att vara subjekt och börja övervaka andra och göra dem till objekt.

Eleverna uttrycker inga problem med maskuliniteten, de uttrycker inte explicit att de anser sig inrutade och begränsade i sitt handlingsutrymme utan att de försöker vara sig själva. De verkar finna trygghet i att kunna positionera sig utifrån en fiktivt fabricerad andre.

I den för studien bearbetade tidigare forskningen tar vi upp Mattsson som menar att det finns en genusordning på skolan men att eleverna inte själva ser denna som ett hinder för goda skolresultat. Däremot visar Mattsson att killar presterar sämre i skolan på grund utav att de inte ser sambandet mellan insats och betyg¹⁰⁴. Även Björnsson hävdar att kön har betydelse för skolprestationer samt att elever måste balansera mellan skolans krav och skapandet av en könsidentitet¹⁰⁵. Holm och Nordberg förklarar hur maskulinitet och genus framträder olika i olika kontextet samt att killar saknar positioneringsmöjligheter till skillnad från tjejer vilket kan påverka deras skolresultat¹⁰⁶. Den aktuella forskningen tidigare genomgången i denna studie visar hur maskulinitet framträder och gör unga killar till förlorare i skolan. Det vår studie tillfört till fältet är ett nytt perspektiv där elevernas uppfattning om företeelsen maskulinitet i skolan ges utrymme och bearbetas genom genusforskningens dominerande teorier. Vår studie ger också en djupare inblick och nya nyanser i hur maskuliniteten uppfattas och uttrycks av elever. Vår studie bekräftar och nyanserar Holm och Nordberg genom att undersöka hur maskulinitet uppfattas i en viss kontext - elever i en mansdominerad skolkontext. Genom vår studies valda skolkontext kan vi även bidra med en nyans av maskulinitet och dessa elevers uppfattning av maskuliniteten och genusordning.

Vi ser också att vårt forskningsresultat går att härleda tillbaka till de problem som inspirerade oss till att utföra denna studie. Maskuliniteten är den högst positionerade genuspositionen inom den genushierarkin som råder i samhället, men trots detta så tenderar killar att inom skolsystemet vara de stora förlorarna. Vår studie ger en nyansering av att de unga killarna på fordonsprogrammet uppfattar ett högt maskulinitetskapital som viktigt och att de samtidigt inte tillskriver egenskaper som duktig i skolan som nödvändigt för maskulinitet utan

¹⁰⁴ Mattsson (2007)

¹⁰⁵ Björnsson (2005)

¹⁰⁶ Holm (2008), Nordberg (2008)

lägger istället vikten vid att det är viktigt att framstå som manlig på rätt sätt. Genom de manliga praktikerna så som de hårda fysiska fritidsintressena signaleras en position bland maskuliniteter. Därför pekar studien på att egenskapen av att vara duktig i skolan hamnar i andra hand även fast eleverna inte aktivt avskriver egenskapen. Gymnasiekillarna söker efter det som ger snabbast tillfredsställelse och då ses studier i främst de teoretiska ämnena som avlägsna.

Vidare forskning på området

Vidare forskning kan undersöka vilka olika typer av maskuliniteter som det finns i den svenska skolan, och i synnerhet studera de som verkar sammanfalla med och främja lärande. I vår studie ser vi hur eleverna tvingas att gå balansgång mellan ett maskulinitetsideal som motverkar lärande och skolans förväntningar. Finns det ett maskulinitetsideal i en annan kontext som främjar en pluggkultur?

I skolan bör genuspedagogik bli allt större del och få allt mer framträdande roll för att alla elever ska lyckas och att vi ska kunna ändra skolresultaten som är på nedåtgång i hela den svenska skolan. Här föreslår vi att framtida forskning bör utkristallisera hur lärare kan ge verktyg till varandra men framförallt till eleven så att ett aktivt arbete kan börja med frågan. Att lägga fokus i förståelsen hos eleven och synliggöra den som är något i det dolda för eleven. Framtida forskning kan ge sig i kast med att belysa elevens rädsla för att ta vissa handlingsmönster som kan ses som feminint och därigenom omanligt. Att titta på dessa handlingsmönster och bryta sönder dem på ett sådant sätt för blivande pedagoger att de blir handlingsbara att visa för eleven och visa på att handla på ett visst sätt är acceptabelt trots att man är man. Vidare på forskning kan även ta i tu med genusordningen och hur vi bryter den för att få ett mer positivt skolresultat hos båda könen. Framtida forskning bör även arbeta vidare med de uppfattningar och företeelser eleverna har om maskulinitet och dess effekter på skolarbete har. I dessa tre delar kan framtida forskning finna svar och stor betydelse för svensk skolforskning på ökat resultat hos svenska elever.

Diskussion

Den samhällsvetenskapliga diskursen i uppsatsen handlar om klass och maskulinitet i skolmiljön. Vi ser effekter i den svenska skolan idag som är direkta konsekvenser av genusframtvungade åtgärder men även avsaknad ett utmanande av hegemonin från skolans sida. De två senaste läroplanerna har tagit fram till att lyfta flickors prestationer i skolan har pojkarna fått stå tillbaka och där pekar aktuell forskning mot att det finns ett samband mellan betygsnedgången och genussynten i skolan där skolan fokuserat på att lyfta tjejers resultat och handlingsutrymme men inte killarnas. I vår studie ser vi på hur maskuliniteten uppfattas hos unga killar. I de resultat vi fått fram blir det allt mer tydligt att genuspedagogik bör tas på mer allvar och bör få en större framtoning i skolan så att samtliga kan lyckas i skolan. Här bekräftar vår studie att de nyanserna Holm och Nordberg tar upp bör åter forskas mer på i den skolkontext som fokusområdet pekar på. Vidare forskning har mycket att bena ut på detta område i den svenska gymnasieskolan idag. Här finner vi tre delar som bör undersökas mer till vinst för detta forskningsområde.

Vi tror att med bredare och större genusfokus i skolan skulle det bli enklare att bryta normer kring den givna genusordning som finns idag, detta tror vi kommer resultera i en bättre skolmiljö. Eleverna i skolan idag deltar inte aktivt i sitt skapande av sitt genus. Eftersom eleven i skolan måste bevaka sin egen och andras position i genusordningen i vår studie ger eleverna uttryck för hur de måste förhålla sig mellan den uppfattade hegemoniska maskuliniteten och den feminina. Detta gör att eleverna får gå balansgång i skolan där de balanserar mellan förväntningar från skolan och ifrån gruppen att anpassa sig efter de rådande maskulinitetsidealerna. Att uppfattas som manlig i gruppen har vi sett i vår studie blir det som premieras då det ger snabbast bekräftelse då ett utanförskap har en för eleverna tydligare direkt konsekvens och de har inte skolprestationer på samma sätt då detta är lite abstrakt och påverkar framtiden.

Interdisciplinär relevans

Vi som kommer att jobba i denna komplexa miljö måste ha med oss en förståelse kring verkande strukturer som kan leda till en snedvridning i skolan eller utmaningar för lärarprofessionen, lärarprofessionen är komplex i sin natur då läraryrket är semiprofessionellt

vilket innebär att uppdraget medför att skapa förutsättningar för alla elever att lyckas i skolan i stäng avvägning kring vad som är i skolan möjligt för läraren att genomföra med de givna ramar som finns att förhålla sig till. Maskulinitetsideal och mansroller är inte ämnen som det läggs någon större vikt vid under lärarutbildningen trots att det berör hälften av läraryrkets elever. Att undervisa om genus i en skolklass idag är något som varje lärare enligt styrdokument bör göra men som många yrkesverksamma lärare verkar dra sig för, något som vi under lärarutbildningens verksamhetsförlagda utbildning observerat på nära håll. Eftersom de andra delarna av skolan som består av konkret måluppfyllelse och betyg som är direkt mätbart så sätts de i första rummet. Vi anser att för att skapa en god lärandemiljö för eleverna där goda prestationer kan uppnås måste skolan börja med de mjuka värdena så som empati, solidaritet och ickediskriminering som vi anser är ett fokus utifrån elevens livsvärld och förhållningssätt till sina medmänniskor. Detta tror vi i sin tur påverkar eleverna och deras kunskapsinhämtning. Om det finns en utbredd social kodex som till exempel den antipluggkultur som Nordberg¹⁰⁷ skriver om eller den maskulinitetsmarknad som vi avtäckt i vår studie bland killar spelar det ingen roll hur mycket skolan jobbar med de mjuka värdena om eleverna inte ser värdet i dessa. I vår studie ser vi att eleverna premierar de yrkespraktiska ämnena framför de teoretiska. Inom de yrkespraktiska ämnena formas en hårdare miljö runt eleverna för att de skall kunna möta sin kommande vardag i yrkeslivet. Därför ser vi att de ämnena som eleverna prioriterar, i detta fall fordonsämnena är viktiga att komma åt och fortbilda lärarna i dessa ämnen att hantera och arbeta med komplexiteten av den maskulinitetsmarknad som leder till att delar av skolan bortprioriteras av eleverna men som är viktiga för elevernas framtid. När eleven tvingas att balansera mellan maskulinitetsmarknaden och skolans krav ser vi en risk att det kan få effekter på elevens övriga skolarbeten och skada elevens långsiktiga mål i det livslånga lärandet. Vi anser att lärarstudenter måste få mer utbildning inom genusvetenskap och hur man angriper problematiken som kan uppstå på grund av en genusordning i skolan dels med eleverna och dels i arbetet i sitt kommande arbetslag. Som nyutexaminerad lärare kan de vara svårt att gå gehör för vad som kan framstå som nytänkt och det kan lätt bli att nyutexaminerade lärare hamnar i en reproduktion av redan befintliga strukturer. Resultaten i vår studie är relevanta för lärarprofessionen då genus är

¹⁰⁷ Nordberg (2008)

en fråga som ligger varm i dagens allmänna debatt men som i praktiken riskerar främst i grundskolan för äldre åldrar och gymnasieskolan att försvinna. Detta eftersom maskulinitet och genus inte är en fråga som lyfts upp explicit i läroplanen för grundskolan eller för gymnasieskolan men som bakas in i frågan om likabehandling och ickediskriminering¹⁰⁸. Genus och därigenom maskulinitet är som framgått i vår studie av ett mjukt värde som har stor betydelse för barn och ungas inlärning och deras egna livslånga utveckling till att bli en god medborgare i den värld de vill leva i. Genuspedagogik måste få ta en mer central roll i skolan idag för att vi ska lyckas.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Lgr11, Lgy11

¹⁰⁹ SOU (2014:6) *Män och skolan*.

Referenslista

Elektroniska källor:

Björnsson, Mats (2005) *Kön och skolframgång: tolkningar och perspektiv*. Stockholm: Skolverket. Hämtad 2014-12-01 från

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D1903

Kvinnojouren (2014) *Maskulinitetsnormer*. Hämtad 2014-12-21 från:

<http://www.kvinnojouren.se/fakta/man-och-vald/maskulinitetsnormer>

Mattson, Anna-Karin (2007) *Skolan ur ett genusperspektiv*. Luleå: Luleå University Hämtad 2014-12-01 från <http://epubl.ltu.se/1402-1552/2007/051/index-en.html>

Reinfeldt, Fredrik (2014-02-11) Vi måste se killarna som hamnat utanför - Stadsministern: Skolan avgörande för att ingen skall halka efter. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-21 från:

<http://www.aftonbladet.se/debatt/debattamnen/jamstalldhet/article18342021.ab>

Skolverket (2006) *Rapport 287 Könsskillnader i måloppfyllelse och utbildningsval*. Stockholm: Skolverket

Hämtad 2014-12-01 från http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D1653

Skolverket.(2011) *Fordons- och transportprogrammet (FT) Gyll* Hämtad 2014-12-01 från

http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.201835!/Menu/article/attachment/FT.pdf

Skolverket (2012) *Sammanfattning av rapport 398 – PISA 2012, 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap* Hämtad 2014-12-29 från:

http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3127

SOU (2014:6) *Män och skolan*. Stockholm: Statens offentliga utredningar Hämtad 2014-12-01 från <http://www.regeringen.se/content/1/c6/23/39/45/9a43c7a5.pdf>

Statistiska Centralbyrån (2014) *Kommunfakta - yrken*. Hämtad 2014-12-01 från <https://www.h5.scb.se/kommunfakta/yrken/>

Tryckta källor:

Bourdieu, Pierre (1999) *Den manliga dominansen*. Uddevalla: Bokförlaget Diadalos AB

Bourdieu, Pierre (1992) *Language and Symbolic Power*. Great Britain: T.J. Press, Padstow,

Bourdieu, Pierre & Passeron, Jean-Claude (2008) *Reproduktionen – Bidrag till en teori om utbildningssystemet*. Riga: Arkiv Förlag

Connell, Raewyn (2012) *Om genus*. Riga: Diadalos AB

Connell, Robert W. (1996) *Maskuliniteter*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB

Elmeroth (Red.) (2012) *Normkritiska perspektiv - i skolans likabehandlingsarbete*. Lund: Studentlitteratur AB

Esaiasson, Peter & Gilljam, Mikael & Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2012) *Metodpraktikan - konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde upplagan Stockholm: Nordstets Juridik AB

Holm, Ann-Sofie (2008) *Relationer i skolan. En studie av femininiteter och maskuliniteter i år 9*, Göteborg: Göteborgs Universitet

Giddens, Anthony (2007) *Sociologi* Lund: Studentlitteratur

Nordberg, Maria. (Red.)(2008) *Maskulinitet på schemat - pojkar, flickor och könsskapande i förskola och skola*. Stockholm: Liber AB

SFS (2008:567) *Diskrimineringslag*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet

Skeggs, Beverly (1999) *Att bli respektabel - konstruktioner av klass och kön*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB

Smedman, Mattias & Torstensson, Per (2009) *Yrkeskursers överensstämmelse med arbetsförlags utbildning - Elevers erfarenheter av likheter och skillnader*. Göteborg: Göteborgs Universitet

Examensarbete LAU395

Johanna Eklund

Martin Hansson

Emelie Johansson

Bilaga 1 - Intervjuguide

INTERVJUGUIDE OCH TOLKNINGSRAM

Vi vill undersöka hur eleverna uppfattar/upplever vilket maskulinitetsideal som skolan försöker applicera på dom

1. Informera om anonymitet och vad vi kommer att göra efter avslutad intervju.

Testfrågor

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Vart bor du?

Begrepp:

Frågor:

Reproduktion

Vad har dina föräldrar för utbildning?

Vad vill du arbeta med?

Vad tror du att du kommer att arbeta med?

Ekonomisk kapitall

Bor du hemma?

Vad har dina föräldrar för arbete?

Kulturellt kapital

Hur upplever du dina betyg?

Bar/dåliga

Till tro till egna förmågan

Varför valde du utbildningen?

Beroende av kulturellt

kapital över tid

Kommer du ha användning av vad du har lärt dig i skolan?

Subjektpositionering

Hur ser du på dig själv i skolan?

Har du många kompisar?

Vad gör ni?

Kan du se en "ledare" i ditt kompis gäng?

Vad för egenskaper har "hen"

Heterosexualitet

Hur vill man inte vara?

	Vilka egenskaper gör en man omanlig? Är det ok att vara omanlig? I verkstan? I skolan?
Respektabilitet	Är det viktigt att passa in? Hur gör man för att passa in i skolan? Vad händer om man inte gör det?
Kroppsligt kapital	Tycker du utseendet är viktigt? Hur ska man se ut? Hur mycket tid lägger du på utseendet? Försöker skolan påverka ert utseende?
Normavvikelse/ Objektifiering	Finns det gränser för hur man ska se ut och vara? När blir man konstigt?
Den andre	Vem är din motsatts, förklara hur den personen är? Vem är du?
Förkoppsligande kapital	Hur skall en riktig man vara? Hur skall man vara i skolan för att ses som manlig?
Disidentifikation	Beskriv positiva och negativa saker hos en man Hur är du?
Maskulinitet	Vad för maskuliniteter finns runt dig? Finns det vuxna förebilder i ditt liv som berör ditt sätt att förstå maskulinitet? Hur är dina manliga lärare? Här den någon skillnad på din teori lärare och dina praktiska lärare? beskriv?
Subjektspositionering	Försöker skolan påverka er hur ni är mot varandra?

Hur då?

På vilket sätt är detta märkbart?

Får skolan en påverkan?

Läroplanen

Vilka egenskaper vill skolan att ni ska utveckla?

Vilka egenskaper tycker du är viktigast för ditt
blivande yrke?

Yrkesspråket hur ser du på dem?

Typer av maskulinitet

Hegemoniska manligheter

Vad är en god ledare enligt dig?

Finns det "ledare" i ditt umgänges krets?

Hur betar sig dom?